

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

15 oktober 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WERKGELEGENHEID EN ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de weigering aan "ontheemden" voor het toekennen van een arbeidsvergunning en -kaart

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de sluiting van de Navo-basis in Zutendaal

Interpellatie van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van Levi Strauss-vestigingen in Vlaanderen

Interpellatie van de heer Johnny Goos tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van de Levi Strauss-fabrieken in Vlaanderen

Interpellatie van de heer Frans Wymeersch tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van de Levi Strauss-fabrieken in Vlaanderen

Interpellatie van de heer Carl Decaluwé tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de voorgenomen sluiting van de vestigingen van Levi Strauss te Gits, Wervik en Deurne

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van Levi Strauss

Interpellatie van de heer Karel De Gucht tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de sluiting van de Levi Strauss-vestigingen

Met redenen omklede moties

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Donderdag 15 oktober 1998

VOORZITTER : De heer Robert Voorhamme

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.07 uur.*

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de weigering aan 'ontheemden' voor het toekennen van een arbeidsvergunning en -kaart

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwkerke tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de weigering aan 'ontheemden' voor het toekennen van een arbeidsvergunning en -kaart.

De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, Bosniërs die hier verblijven, hadden vroeger meestal het statuut van ontheemde. Na de omzendbrief van oktober 1997 van de toenmalige minister van Vreemdelingenzaken, de heer Vande Lanotte, kunnen die mensen nu een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur krijgen. Ze bekomen ondertussen vlot dit betere statuut.

Het blijkt echter dat de mensen die hier nog geen vijf jaar verblijven, een schrijven hebben ontvangen waaruit blijkt dat hun arbeidsvergunning en -kaart om deze reden wordt geweigerd. Wanneer de kaart vervalt, vervallen alle rechten, ook die op werkloosheidsuitkering. Men verwerft opnieuw rechten wanneer men die kaart terugkrijgt. Men moet dan echter 60 dagen wachttijd doorlopen.

Deze mensen, die effectief werkten, verliezen onmiddellijk hun job, ook wanneer de werkgever dat niet wil. Ze worden afhankelijk van het OCMW. Tegen deze beslissing kunnen ze uiteraard

in beroep gaan, maar ze moeten minstens twee maanden wachten op een antwoord. Ik ken persoonlijk een aantal pijnlijke en absurde situaties.

Mijnheer de minister, weet u dat dit probleem bestaat ? De diensten motiveren hun beslissing met het argument dat er arbeidskrachten beschikbaar zijn. Dit hangt af van regio tot regio. In mijn regio zijn er arbeidskrachten nodig voor bepaalde jobs. De minister zou dus in een aantal gevallen een uitzondering kunnen maken. Het beleid van de federale overheid en dat van de Vlaamse kunnen voor bepaalde categorieën van mensen toch beter op elkaar worden afgestemd.

In een aantal concrete gevallen zijn sommige mensen na een regularisatie terug aan de slag bij een werkgever. Men kan de procedure toch minder omslachtig maken.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het antwoord op de vraag is op zich al vrij complex. Tijdens de afgelopen jaren zijn er nogal wat wijzigingen in de wetgeving doorgevoerd. We wisten dus wel dat het probleem bestond. Wij alleen zijn echter niet bij machte om de zaak op te lossen. Er moet overleg worden gepleegd met de federale overheid.

Het statuut van ontheemde, afkomstig uit ex-Joegoslavië, bestaat sinds september 1992. Het trad in werking via een niet in het Belgisch Staatsblad gepubliceerde omzendbrief, ondertekend door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Tewerkstelling en Arbeid. In deze omzendbrief werd een verblijfs- en arbeidsrecht voor deze personen gecreëerd. Een richtlijn hierover werd door het federaal ministerie van Tewerkstelling en Arbeid aan onze administratie bezorgd. Aanvragen tot tewerkstelling van deze personen

Kelchtermans

resulteerden in een 'voorlopige toelating tot tewerkstelling voor personen met het statuut van ontheemde'.

Op 28 maart 1995 verscheen in het Belgisch Staatsblad de omzendbrief van 1 maart 1995 betreffende de herziening van de status van ontheemde. Vanaf deze datum kon het statuut van ontheemde niet meer worden aangevraagd door personen die afkomstig zijn uit ex-Joegoslavië. De situatie van de personen die reeds met deze status in het land verbleven, zou geval per geval worden onderzocht.

Concreet betekende dit dat personen afkomstig uit Macedonië, Slovenië, Servië, Montenegro en Kroatië het statuut van ontheemde verloren. Personen afkomstig uit Kosovo, Bosnië-Herzegovina en in Kroatië gelegen gebieden die door de Serviërs werden bezet, behielden het statuut van ontheemde. De personen die de status van ontheemde behielden, konden nog steeds aanspraak maken op de voorlopige toelating tot tewerkstelling.

Vervolgens verscheen de omzendbrief van 27 oktober 1997 betreffende het verlenen van een machtiging tot verblijf van onbeperkte duur aan Bosnische ontheemden die op het Belgisch grondgebied verblijven en betreffende het verlenen van een terugkeer- en herinstallatiepremie aan de Bosnische ontheemden die vrijwillig terugkeren naar hun land. Deze regeling hield in dat de Bosnische ontheemde die door de Dienst Vreemdelingenzaken wordt geacht voldoende geïntegreerd te zijn in de Belgische samenleving, bij de eerstkomende hernieuwing van zijn inschrijving in het vreemdelingenregister zou worden gemachtigd tot een verblijf van onbeperkte duur in België.

De Bosnische ontheemde die volgens de Dienst Vreemdelingenzaken nog niet voldoende is geïntegreerd, wordt gemachtigd tot een beperkt verblijf van één jaar. Deze personen krijgen dus één jaar de tijd om zich te integreren. In voorkomend geval worden ze ook gemachtigd tot een verblijf van onbeperkte duur.

Indien men na één jaar niet is geïntegreerd, krijgt men het bevel het grondgebied te verlaten, tenzij men zich kan beroepen op andere bepalingen van de verblijfwet van 15 december 1980. Binnen deze nieuwe regeling werd echter niets voorzien over een eventuele tewerkstellingsmogelijkheid. De vroegere omzendbrieven zijn ook niet meer van toepassing, aangezien de betrokkenen de ontheemdenstatus niet meer bezitten.

Voor een goed begrip van de juridische mogelijkheden en beleidsbepalende bevoegdheden, moet men er in de eerste plaats op wijzen dat, ingevolge de hervorming der instellingen, de gewesten enkel en alleen bevoegd zijn voor de toepassing van de normen betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. De wetgeving en alles wat normering aangaat in deze materie, behoort tot de bevoegdheid van de federale instanties. De Vlaamse minister voor Tewerkstelling, kan enkel in individuele gevallen om economische en/of sociale redenen afwijken van de in de wetgeving vastgelegde weigeringsmotieven.

Voor ex-ontheemden die vijf jaar regelmatig en ononderbroken verblijf in België kunnen aantoonen, en wier verblijf onbeperkt of onder voorbehoud werd geregulariseerd, krijgen van de Vlaamse administratie een arbeidskaart A. Deze kaart geeft voor onbeperkte duur recht op tewerkstelling zonder dat er een koppeling is aan een bepaalde werkgever. De toekenning is gebaseerd op een ruime interpretatie van de notie 'regelmatic verblijf'. Elk wettig verblijf wordt bij de berekening van de nuttige periode mee in rekening gebracht.

Over deze interpretatie bestaat een consensus met de drie gewesten en het federaal ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en dit voornamelijk onder impuls van de vertegenwoordigers van onze administratie binnen informele werkgroepen en binnen de Adviesraad voor Buitenlandse Werknemers.

Op de noodzakelijke verblijfsperiode van vijf jaar kan de Vlaamse minister geen afwijking toestaan. Hierbij merkt de administratie op dat ongeveer 75 percent van de ontheemden tegen eind 1998 van deze mogelijkheid gebruik kunnen maken.

Het tweede systeem is dat van de arbeidsvergunning en arbeidskaart B. Voor de personen die nog geen vijf jaar in het land verblijven, kan de werkgever een aanvraag indienen voor een arbeidsvergunning en arbeidskaart B. Deze zijn in principe verbonden aan een periode van twaalf maanden en aan een bepaalde werkgever. Op basis van de bestaande reglementering moet de administratie dergelijke aanvragen in eerste aanleg weigeren op grond van eventuele beschikbaarheid van arbeidskrachten. De Vlaamse administratie heeft immers niet de bevoegdheid om van de in de reglementering bepaalde weigeringsgronden af te wijken. Tegen deze weigeringsbeslissing kan de werkgever en/of werknemer echter binnen de tien dagen een gemotiveerd beroep aantekenen. In dat beroep kan de Vlaamse minister van Tewerkstelling dan in

Kelchtermans

individuele gevallen een afwijking toestaan. Hierbij merk ik op dat tot heden alle beroepschriften die binnen de geschetste context werden ingeleid, een gunstig gevolg kenden. Wel klopt het – en daarmee antwoord ik op uw bijkomende vraag – dat de volledige afhandelingsduur van een dergelijk dossier een tweetal maanden in beslag neemt met alle sociale gevolgen van dien.

Ik zal nu even dieper ingaan op de reeds bestaande voorstellen en initiatieven terzake. In verband met de toekenning van Arbeidskaart A heb ik reeds toegelicht dat onder impuls van onze administratie een ruime interpretatie werd gegeven aan het begrip 'regelmatig en ononderbroken verblijf'. In verband met de arbeidsvergunning en arbeidskaart B vergaderde de informele werkgroep van de gewesten en de federale ministeries van Binnenlandse Zaken en Tewerkstelling en Arbeid over de wijziging van de verblijfssituatie van ontheemden van maart 1995. Daar heeft onze administratie opgemerkt dat de bij omzendbrief ingevoerde regeling op langere termijn voor problemen kon zorgen op arbeids- en verblijfsvlak.

Toen onze vertegenwoordigers in de Adviesraad voor Buitenlandse Arbeidskrachten werden geconfronteerd met de omzendbrief van oktober 1997 en de effecten die hieruit konden ressorteren, hebben ze er aangedrongen op een regeling van de niet in de omzendbrief opgenomen tewerkstellingsmogelijkheid. Aangezien de omzendbrief van 1997 enkel werd ondertekend door de federale minister van Binnenlandse Zaken en alleen een regularisatie van verblijf betrof, leek het evident dat ook de problematiek van tewerkstelling moest worden geregeld. Daar het een aanzienlijk aantal mensen betreft, leek een normerende omzendbrief het meest opportuun, of beter nog een regeling via ministerieel besluit. Het verzoek van onze vertegenwoordigers in de Adviesraad is trouwens terug te vinden in de verslagen van zijn vergaderingen van 1998. Tot op heden heeft de federale minister van Tewerkstelling en Arbeid terzake nog geen enkel wettelijk initiatief genomen, niettegenstaande geen enkel lid van de Adviesraad enig voorbehoud maakt bij het voorstel van het Vlaams Gewest.

Ik kom tot de mogelijke oplossing ad hoc. Met arbeidskaart A blijken er geen problemen te zijn, zodat de bestaande werkwijze kan behouden blijven. De meest efficiënte oplossing zou er zoals gezegd in bestaan dat de federaal bevoegde minister een normerend initiatief zou treffen. Aangezien

dit echter uitblijft, werd in samenspraak met de andere gewesten op 12 augustus 1998 tijdens een werkvergadering naar een juridisch conform alternatief gezocht. Dit resulteerde in het voorstel om elk individueel dossier in eerste aanleg aan de bevoegde gewestminister voor te leggen teneinde eventueel reeds in deze fase van de behandeling om sociale en/of economische redenen een afwijking toe te staan van het weigeringsmotief 'arbeidskrachten beschikbaar'.

Op deze wijze wordt de totale afhandelingstermijn van een dossier aanzienlijk ingekort en vermijdt men een tijdrovende en dure beroepsprocedure. Tevens wordt zo vermeden dat de betrokkene al dan niet tijdelijk dient te worden ontslagen en wordt ook de psychologische impact van een weigeringsbeslissing getemperd. Deze oplossing ad hoc komt er in feite op neer dat de beroepsprocedure als dusdanig wordt geïntegreerd in de procedure van eerste aanleg.

De heer André Van Nieuwerkerke : Ik dank de minister voor zijn complex, maar duidelijk antwoord. Ik ken zelf voorbeelden van mensen die drie maanden werkloos zijn geweest, maar die ondertussen wel opnieuw een arbeidskaart hebben en daardoor hun situatie hebben geregulariseerd. Kan de administratie in het geval van zo een juridisch-technisch hiaat niet in een soort attest voorzien, zodat de RVA die inkomstenderving kan compenseren ? De administratie geeft immers zelf toe dat omwille van dergelijke hiaten in sommige gevallen inderdaad fouten zijn opgetreden.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben uiteraard bereid dit te laten onderzoeken, maar ik kan nu reeds met bijna-zekerheid zeggen dat dit niet mogelijk zal zijn omdat de administratie Werkgelegenheid die opdracht niet heeft. Bovendien lijkt het mij dat dit probleem zich daardoor alleen maar binnen de werkloosheid zou situeren.

Het enige wat ik kan proberen, is om met mijn administratie Werkgelegenheid en het federale departement Tewerkstelling tot duidelijke afspraken te komen om in een tussenperiode een zeker gedoogbeleid toe te passen, waardoor men een afwachtende houding zou aannemen en nog geen sanctie zou opleggen.

Normaliter creëert een voorlopige toelating tot tewerkstelling op zich nog geen recht op werkloos-

Kelchtermans

heidsvergoeding. Het aantal onder voorlopige toelating gewerkte dagen wordt immers niet in rekening gebracht. Dit is trouwens het probleem dat reeds dikwijls in Cassatie-arresten naar voren is gekomen en waarvoor men tot op heden nog geen oplossing heeft gevonden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de sluiting van de Navo-basis in Zutendaal

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Keulen tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de sluiting van de Navo-basis in Zutendaal.

De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de sluiting van de NAVO-basis in Zutendaal heeft in de media niet bijzonder veel aandacht gekregen. Als minister uit de betreffende regio zult u wel begrijpen dat dit hoofdzakelijk te verklaren is door de berichten over de herstructurering bij Ford die alle media-aandacht opeisten. Nochtans is de impact van Zutendaal extremer dan die bij Ford, omdat het in Zutendaal over 185 jobs gaat die onmiddellijk verloren gaan, terwijl bij Ford, waar 3.000 banen op de tocht stonden, de pil enigszins wordt verguld door de procedure van niet-gedwongen ontslagen. Bij Ford konden de mensen immers kiezen voor brugpensioen, outsourcing, een gouden handdruk of een andere balsem op de wonde.

In Zutendaal daarentegen werd koudweg aan 185 mensen meegedeeld dat ze op straat staan. Voor die mensen is er geen enkel alternatief. Dit zijn dus twee duidelijke dompers die een rem zetten op de stroom van heuglijke jobcreatieberichten die we de jongste jaren in onze regio kenden. Wat met betrekking tot Ford voor Limburg ook bijzonder erg is, is de psychologische schok die dit in de regio heeft veroorzaakt. Ford gold immers als een referentie waar anderen zich graag aan spiegelen en waar de mensen zelf graag een voorbeeld aan nemen.

Amerikaanse militairen kennen een totaal verschillende cultuur van sociaal overleg, wat de toestand in Zutendaal bemoeilijkt. Een anekdote illustreert dit. Ongeveer veertien dagen geleden wilden de ontslagen werknemers betogen voor het gebouw van de generale staf in Evere. Op dat ogenblik zou er een overleg met de Amerikanen over de sluiting doorgaan. De Amerikanen eisten dat de betoging onmiddellijk zou worden afgeblazen. Zo niet zou er helemaal niet worden overlegd, en zou iedereen worden ontslagen aan de minimumvoorwaarden.

Het ontslag zelf en de vreemde overleg sfeer maken de betrokkenen radeloos. Ze spreken iedereen aan om toch iets te ondernemen. De mensen hebben immers een geheugen. Toen de RMT is opgeheven, heeft minister Vande Lanotte ervoor gezorgd dat vrijwel iedereen in overheidsdiensten aan de slag is kunnen gaan. Sommigen van hen zijn zelfs als burgerpersoneel bij de rijkswacht tewerkgesteld. Is hier iets gelijkaardig mogelijk ? Ik heb begrepen dat er gratis bussen komen voor jongeren tot twaalf jaar. Kunnen deze mensen bijvoorbeeld niet bij De Lijn of bij de Dienst voor de Scheepvaart aan de slag ?

Was de Vlaamse regering vooraf bij het besluitvormingsproces over de sluiting betrokken ? Was u daarvan op de hoogte ? Voorziet de Vlaamse regering bijzondere maatregelen voor de herscholing en outplacementsinitiatieven ? De syndicale organisaties vragen dat ook. De tewerkstellingskansen van deze ontslagen werknemers moeten worden verhoogd.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, de Vlaamse regering is bij mijn weten hierover niet vooraf geraadpleegd. De vraag moet nog eens worden gesteld aan de minister van Economie. Enigszins plagerig stel ik vast dat er veel wordt geïnterpelleerd over zaken waarbij zwaarden worden omgesmeed tot ploegen. Dit valt toe te juichen, maar daarmee zijn de problemen niet opgelost. Ik wil deze problemen geenszins minimaliseren, maar in wezen gaat het om een grootscheeps reconversiedossier.

De heer Jos Stassen : De zwaarden blijven wel op Kleine Brogel staan.

Minister Theo Kelchtermans : We spreken hier over de basis van Zutendaal.

Kelchtermans

De heer Keulen heeft verwezen naar Ford. Ik vind dat men dat niet eenzijdig en negatief moet beoordelen. Ik heb nog niet dikwijls meegemaakt dat werknemers- en werkgeversorganisaties op zo een constructieve wijze de zaken bekijken. Er is een investeringsprogramma van 22 miljard frank uitgewerkt om de zaken in positieve richting bij te sturen.

In het kader van de bevoegdheden van het Vlaams Gewest is het volgende ondernomen. Nadat de beslissing tot sluiting van de basis bekend was, heeft de VDAB van Hasselt contact opgenomen met de basis. De VDAB legde de personeelsdienst van het 6th Combat Equipment van Zutendaal uit dat er een begeleidingscel wordt ingeschakeld. Die cel was ook actief voor Velda en Nova. Ze heeft toen erg nuttige activiteiten ontwikkeld voor het personeel van die bedrijven in faling. De personeelsdienst verbond er zich toe om initiatieven te nemen voor de begeleiding en de herplaatsing van het personeel.

De VDAB heeft alle mogelijkheden met de dienst besproken. In VDAB-termen uitgedrukt ging het om een maatwerkvoorstel. Dat voorstel is op 17 september overhandigd, en aan de werknemersafgevaardigden toegelicht. VDAB-Hasselt, VDAB-Outplacement en het commando van de basis onderhandelen nu over de oprichting van een tijdelijk loopbaancentrum te Zutendaal.

Dit voorstel kwam tot stand in overleg met de werknemersafgevaardigden. Het impliceert een overeenkomst tussen de VDAB en de NAVO, die de werkgever is en het centrum ook financiert. De werkgever sluit de basis vrijwillig, en beschikt nog over middelen ; het gaat dus niet om een bedrijf in faling.

De kostprijs van dit centrum zou ongeveer 6,5 tot 7 miljoen frank bedragen. Wat houdt dat voorstel in ? Er moeten informatiebijeenkomsten worden georganiseerd waarop het loopbaancentrum wordt voorgesteld. In dat centrum worden diensten van de VDAB en van derden geïntegreerd tot één, op zichzelf functionerend geheel. De behoeften van de ontslagen of bedreigde werknemers staan centraal. Een kleine equipe van VDAB-medewerkers staat vijf dagen op vijf ter beschikking van de werknemers. Die werknemers worden opgevangen en begeleid, en krijgen trainingssessies aangeboden. Verder worden initiatieven genomen om hen te helpen bij het solliciteren en het zoeken naar een andere job. Er wordt hen een erg intense interac-

tieve sollicitatiecursus aangeboden. De begeleiding is geïndividualiseerd.

Verder behoort een individueel opleidingsplan in functie van de jobaspiraties tot de mogelijkheden. Dat impliceert een snelle opname van het curriculum vitae van de betrokkenen in de KISS-databank die voor de werkgevers is bedoeld. De WIS-databank staat voortdurend ter beschikking van de kandidaten. Verder is er een overeenkomst over een opleidings- en trainingspakket.

Bij de zoektocht naar nieuwe tewerkstellingsmogelijkheden is even overwogen om NAVO-basissen op Nederlands grondgebied te contacteren. Dat is echter moeilijk, omdat de contractuele overeenkomsten van werknemers van NAVO-basissen in Nederland erg verschillen van deze in België.

Het zoeken naar een andere wedertewerkstelling blijft natuurlijk mogelijk binnen de Vlaamse diensten waar vacatures zijn. Ik herinner me dat we ook voor de RMT afspraken hebben gemaakt. Op dat moment zaten we wel in een andere conjunctuur. We hebben toen zoveel mogelijk de integratie in de vervoerssector nagestreefd. Dit is hier echter niet aan de orde, want op de arbeidsmarkt is er momenteel meer vraag dan aanbod. Het is zelfs een probleem om het toenemend aantal vacatures in te vullen. De kwalificaties van de betrokkenen spelen natuurlijk ook een rol. Het voorgestelde maatwerk afhankelijk van de persoonlijke aspiraties, is dan ook een veel betere waarborg dan een bijna eenzijdige en dwangmatige openstelling van een aantal vacatures.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Er worden duidelijk inspanningen geleverd. Ik waardeer dat ten zeerste. Ik vraag enkel informatief of dat tijdelijk loopbaancentrum bij de VDAB zelf of op de basis wordt gehuisvest.

Minister Theo Kelchtermans : Normaal zal het op de basis worden gehuisvest. Het grote voordeel daarvan is dat zo elke drempelvrees wordt weggenomen. Bovendien kan op die manier op elk ogenblik langs beide kanten worden ingegrepen.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van het moeilijk overleg tussen enerzijds de Amerikaanse instanties en anderzijds de Belgische en Vlaamse werknemersdelegatie ?

Minister Theo Kelchtermans : Ik ben daar inderdaad van op de hoogte, maar ik kan er niets aan doen. Dat is immers een federale bevoegdheid.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van Levi Strauss-vestigingen in Vlaanderen

Interpellatie van de heer Johnny Goos tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van de Levi Strauss-fabrieken in Vlaanderen

Interpellatie van de heer Frans Wymeersch tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van de Levi Strauss-fabrieken in Vlaanderen

Interpellatie van de heer Carl Decaluwé tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de voorgenomen sluiting van de vestigingen van Levi Strauss te Gits, Wervik en Deurne

Interpellatie van de heer Jos Stassen tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van Levi Strauss

Interpellatie van de heer Karel De Gucht tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de sluiting van de Levi Strauss-vestigingen

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heren Bogaert, Goos en Wymeersch tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de aangekondigde sluiting van Levi Strauss-vestigingen in Vlaanderen, van de heer Decaluwé tot minister Van Rompuy, over de voorgenomen sluiting van de vestigingen van Levi Strauss te Gits, Wervik en Deurne, van de heer Stassen tot minister Van Rompuy, over de aangekondigde sluiting van Levi Strauss en van de heer De Gucht minister Van Rompuy, Vlaams minister

van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de sluiting van de Levi Strauss-vestigingen.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, met gefronste wenkbrauwen en stijgende verbazing aanhoorde ik maandagnamiddag 28 september de septemberverklaring van de minister-president : 'Het gaat goed, zelfs heel goed, in Vlaanderen. Werkloosheid ? Waar hebt u het over ? Voor elke job die verloren gaat, wordt er minstens één bijgecreëerd. De werkloosheidsgraad in Vlaanderen bedraagt 5,3 procent.' Dat laatste is in elk geval een leugen, want uitgerekend vanmorgen vernamen we dat de werkloosheid in Vlaanderen eind augustus 1998 10,51 procent bedroeg. Dit staat gelijk met 241.294 werkzoekende werklozen. Dat is de realiteit.

Diezelfde maandagavond vernam ik trouwens op de radio dat dinsdag om 10 uur in alle vestigingen van Levi Strauss speciale ondernemingsraden zouden plaatsvinden. Door de pijnlijke ervaringen die ik in het verleden heb opgedaan wist ik meteen dat het zoveelste sociale drama werd aangekondigd. De sluiting van de Vlaamse vestigingen van Levi Strauss werd en wordt wel nog even verpakt als een voorstel. Wie gelooft echter dat dit nog geen definitieve beslissing is, vooral nu we de resultaten van de ondernemingsraad van gisteren kennen en weten dat alle alternatieven die de vakbond voorstelde, door de directie integraal van tafel werden geveegd ? Het is dus een objectieve vaststelling dat 1.000 mensen aan de trieste lijst van slachtoffers van forse economische herstructureringen worden toegevoegd.

Ik ben me bewust van de onderlinge verschillen tussen Philips in Brugge, Opel in Antwerpen, Nova in Limburg, Volkswagen in Vorst en Ford in Genk. Bij Belgacom zijn er 5.000 ontslagen. En dan zijn er nog zoveel andere ontslagen waarover niet wordt gesproken, bijvoorbeeld die bij Assubel in de verzekeringssector en die waarmee straks de banksector zal worden geconfronteerd. Na de botte sluiting van Renault Vilvoorde werd de sluiting van Levi Strauss te Deurne, Gits en Wervik aangekondigd. Bovendien vernamen we eergisteren de sluiting van het distributiecentrum van Lee in Sint-Niklaas, dat zou worden overgebracht naar Duitsland. Ten slotte vernam ik gisteren de sluiting van een bedrijf in Limburg dat tapijten leverde voor auto's. Ondanks alle onderlinge verschillen, hebben al deze dossiers één pijnlijke zaak met elkaar gemeen : wie betrokken is bij deze dossiers, is het

Bogaert

slachtoffer van een sociaal en persoonlijk drama, en vaak ook van een gezinsdrama.

Nochtans werd hier in het verleden voor gewaarschuwd. In 1995, maar vooral in 1996 en 1997 hebben we steeds opnieuw gehamerd op de zware dreiging die in bepaalde sectoren boven de werkgelegenheid hing. Bij de vele bedrijfsbezoeken en debatten in dit parlement werd het probleem van de hoge loonlasten steeds opnieuw als prioritair punt naar voren geschoven. De kledingfederatie overhandigde al in 1996 een ultimatum rapport aan ons en aan de minister. Ze uitte de noodkreet om de loonlasten met minstens 20 percent te laten dalen om de tewerkstelling veilig te stellen. Bij bezoeken aan Van de Velde in Schellebelle en aan Levi Strauss in Gits werd ons op het hart gedrukt om iets aan die loonlasten te doen.

Op 30 april 1997 keurde het Vlaams Parlement unaniem een voorstel van resolutie goed waarin werd gesteld dat arbeidskostenverlaging absoluut noodzakelijk was. De Vlaamse regering kreeg de opdracht om in overleg met de federale regering en de sociale partners initiatieven te nemen om aan deze aandachtspunten tegemoet te komen. Wat is hiervan terechtgekomen? Bitter weinig. Na moeizaam onderhandelen zou men voor dit doeleinde begin dit jaar uiteindelijk toch 12 miljard frank uittrekken. De ingangsdatum werd uitgesteld. In 1999 zou er een inhaalbeweging komen. Ook nu weer wordt de lastenverlaging uitgesteld en het effect gehalveerd. De federale regering pleegt woordbreuk en brengt Vlaanderen en zijn regering de zoveelste kaakslag toe. Toch hoor ik geen Vlaams minister van Economie protesteren tegen zijn federale broer, die hem nochtans net zo goed om de tuin heeft geleid als de directie van Levi Strauss.

De heer Gilbert Bossuyt : Dat is net hetzelfde discours als reeds in de Kamer is afgestoken.

De heer Carl Decaluwé : Exact hetzelfde discours, inderdaad.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Decaluwé, er is wel een groot verschil. Misschien wist u het toen wel, maar wij als oppositie wisten op 28 september nog niet dat de federale regering woordbreuk zou plegen over de ingangsdatum van de verlaagde loonlasten. Gisteren was ik van plan om daarover in de plenaire vergadering te interpelleren, en in die zin heb ik ook een verzoek ingediend bij de voorzitter. In al de wijsheid van zijn ambt

achtte deze het echter absoluut niet noodzakelijk om in het Vlaams Parlement op deze zaak terug te komen, wat ik een echte schande vind.

Als er in het verleden al over is gediscussieerd of bepaalde herstructureringen hoofdzakelijk te wijten waren aan de hoge loonkosten in Vlaanderen, dan brengt het dossier van Levi Strauss daarin toch wel een zeer duidelijk argument aan. Onmiddellijk na de ondernemingsraad hebben verschillende woordvoerders immers bevestigd dat de productiekosten hier te hoog zijn. Ondanks de ingevoerde flexibiliteit en de verhoogde productiviteit blijft de loonlast te zwaar door wegen. Met loonlast bedoel ik het brutoloon, waarin de sociale lasten te hoog zijn.

Maar de dreigende sluiting van Levi Strauss is daarnaast helaas ook een pijnlijke bevestiging van het feit dat Vlaanderen niet over de instrumenten beschikt om zelf iets aan dit probleem te verhelpen. Het verwondert me dat u dat niet hebt gezegd toen de beslissing tot sluiting werd meegedeeld, mijnheer de minister. U hebt er de voorkeur aan gegeven om uw ontgoocheling over de directie uit te spreken, in plaats van Vlaanderen mee te delen dat u over geen enkel middel beschikt om dit soort toestanden te voorkomen. Van een minister van Economie had ik een economische analyse van de structurele problemen verwacht.

Minister Eric Van Rompuy : Zelfs in een onafhankelijk Vlaanderen was hetzelfde gebeurd.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de minister, u deed alleen verbouwereerd omdat de directie niet eerst u had ingelicht, maar er de voorkeur aan had gegeven om het nieuws eerst langs het kanaal van het sociaal overleg mee te delen. We betreuren dat u het loonkostenwanbeleid van de federale regering niet aan de kaak durft stellen. Het moet ongetwijfeld pijnlijk zijn dat hulpmiddelen als expansiesteun en Vlaminov in dit geval weinig hebben uitgehaald.

Ik kom tot mijn concrete vragen. Wat hebt u gedaan met de rapporten van de kledingfederatie van 1996 en 1997, die de alarmklok luidden over de hoge sociale lasten? Welk gevolg hebt u gegeven aan de diverse signalen uit het Vlaams Parlement over deze aangelegenheid? In april 1998 ontving u de directie van Levi Strauss. Wat was toen de inhoud van het gesprek? Werd u ingelicht over het huidige scenario? Zo neen, welke concrete vragen heeft het bedrijf u toen gesteld, en welk gevolg hebt u daaraan gegeven? Waarom besluit u nu dat u toen om de tuin bent geleid? Zijn daar zaken ter

Bogaert

sprake gekomen waarvan u denkt dat u er wel iets aan had kunnen verhelpen als u juist was geïnformeerd ?

Het bedrijf heeft nu meegedeeld het personeel 'ordentelijk' te zullen vergoeden, en het bij zijn zoektocht naar een nieuwe job zal begeleiden. Heeft het hierover contact met u gehad ? Zo ja, waartoe heeft dat geleid ? Hoeveel kredieten werden uitbetaald als expansiesteun en/of niet opgelegd ingevolge Vlaminov ? Werd dit geld al uitbetaald, en zo ja, zal het worden teruggevorderd ? Bestaat er een rechtsgrond voor zo een terugvordering ?

Ten slotte pleit ik ervoor dat bedrijven die een strategische herpositionering doorvoeren, een groot gedeelte van de begeleidings- en eventuele herscholingskosten van de ontslagen werknemers voor hun rekening nemen. Hoe groot hun aandeel in die kosten moet zijn, daarover spreek ik me nu niet uit. Maar op die manier wordt de vrijheid van ondernemen gecombineerd met het aanbieden van een publieke dienst. De mensen die vandaag de dupe zijn, moeten zoveel mogelijk kansen krijgen om zich spoedig in het arbeidscircuit te reïntegreren. Vanzelfsprekend is daarbij een belangrijke rol weggelegd voor de VDAB, maar de kosten die de reïntegratie meebrengt, mogen niet zomaar op de gemeenschap worden afgewenteld. Mijnheer de minister, ik hoop dat u ook in die aangelegenheid niet machteloos zal blijven.

De voorzitter : De heer Goos heeft het woord.

De heer Johnny Goos : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, 'Kroniek van een aangekondigde dood' is de titel van een roman van de Columbiaanse Nobelprijswinnaar Gabriel García Márquez. Het lijkt me ook een uitstekende titel voor het verloop van de gebeurtenissen rond de vestiging van de jeansmultinational Levi Strauss die voorafgingen aan de dramatische ontknoping op dinsdag 29 september jongstleden. Alhoewel, 'moord' is hier beter op zijn plaats dan 'dood'. Dat men een grote strik rond de kist heeft gebonden, neemt immers niet weg dat het hier handelt om een regelrechte aanslag op de financiële, sociale en emotionele situatie van de werknemers.

Ik zet de feiten even op een rijtje. In februari 1997 worden in Levi's-vestigingen in de Verenigde Staten duizend bedienden ontslagen. In mei 1997 vraagt de firma van de werknemers in ons land extra flexibiliteit. Met name in de vestiging te Gits

werden ze uiteindelijk verplicht om een zesurenregeling met aanzienlijk inkomensverlies en een weinig populair ploegenstelsel te aanvaarden. In november 1997 werd de sluiting van 11 vestigingen in de Verenigde Staten aangekondigd, wat een verlies van 6.400 arbeidsplaatsen betekende. Deze sluitingen hebben ook tot gevolg dat de Levi's-vestigingen in ons land jaarlijks een pak minder jeans ontvangen. Op het einde van dezelfde maand kondigde de Europese directie van jeans-multinational Levi's herstructureringen aan binnen hun Europese vestigingen.

Op 15 januari 1998 volgde de mededeling dat er in de onmiddellijke toekomst geen Europese ondernemingen zullen worden gesloten. Over eventuele andere herstructureringsmaatregelen werd met geen woord gerept. In april 1998 ontkende de heer Carl Von Buskirk, verantwoordelijke voor Levi's in Europa, het Midden-Oosten en Afrika, formeel dat er sluitingen in de lucht hingen, zowel tegen een delegatie bestaande uit de burgemeesters van de gemeenten met Levi's-vestigingen, als tegenover uzelf, mijnheer de minister.

Op dinsdag 29 september viel ten slotte toch het ultieme verdict. De directie van Levi Strauss stelde voor om haar wasserij in Wervik, haar stikatelier in Gits en de vestiging in Deurne te sluiten. Het Europees distributiecentrum in Schoten blijft daarbij buiten schot. 931 werknemers staan op straat. Ook worden in Europa 100 bedienden ontslagen, waarvan 10 in de hoofdzetel van Levi's te Brussel. In totaal dreigen dus ongeveer 1.000 mensen hun job te verliezen. Hiertegenover staat dat Levi's België vorig jaar nog 430 miljoen frank nettowinst boekte, alhoewel hieromtrent tot op heden geen enkel officieel cijfer door een onafhankelijk expert werd voorgelegd.

Dit zijn de feiten. Men moet daar een aantal politieke vaststellingen aan vastknopen. Als een buitenlandse hoofdkwartier van een multinational tot sluiting beslist, stellen we telkens opnieuw de machteloosheid vast van zowel de lokale directie als van de politieke overheden. Ook de argumentatie van het bedrijf om tot sluiting over te gaan, klinkt ondertussen al bekend in de oren : 'Een jeans in België maken kost drie keer meer dan diezelfde broek produceren in Hongarije'.

Daarnaast daalt de verkoop van Levi's angstwekkend ten gevolge van demografische factoren : de specifieke doelgroep, namelijk de mannelijke en vrouwelijke bevolking tussen 11 tot 24 jaar, daalt. Binnen deze doelgroep is er bovendien een verschuiving van de consumptiepatronen aan de gang.

Goos

Ten slotte is er de moordende concurrentie met vrij goedkope jeansbroeken en de nieuwe duurdere merken.

Het resultaat is een overcapaciteit van 6,2 miljoen broeken en een daling van het marktaandeel van Levi's van ruim 18 percent begin 1998 naar 16,9 percent. Het argument dat hun winst aan het afkalven is, maakt op mij alvast veel minder indruk. Dit is een pure kapitalistische logica die nauwelijks rekening houdt met sociale factoren.

Deze aangekondigde sluiting wordt nu door sommigen aangegrepen om eens te meer te pleiten voor een verlaging van de loonkosten. Daar kan ik ten dele mee akkoord gaan. Moeten we echter de loonkosten verlagen tot op een concurrentieel niveau met bijvoorbeeld de Oostbloklanden? Ik wens ook nog aan te halen dat de federale regering in het raam van de Maribel-operatie reeds jarenlang een verminderde sociale bijdrage toestond aan Levi's.

Het is dan ook een leugen te beweren dat men dit drama had kunnen vermijden door loonkostenverlaging. Wie dit beweert heult mee met het plat opportunisme van het Vlaams Blok, zoals SP-fractieleider Bossuyt tijdens het debat over de septemberverklaring van de Vlaamse regering reeds heeft gesteld. (*Rumoer*)

De voorzitter : Collega's, iedereen krijgt de kans om zijn standpunt naar voor te brengen. Na de interpellanten kunnen zich nog vijf mensen aansluiten. Men moet respect betonen voor eenieders mening.

De heer Goos heeft het woord.

De heer Johnny Goos : Wie pleit voor loonkostenverlaging moet dan ook maar de moed hebben om de werknemers te vertellen dat, als we concurrentieel willen zijn met deze Oostbloklanden, we serieus aan hun huidig netto-uurloon zullen moeten peuteren. Ik ben benieuwd hoe ze daarop zullen reageren.

Eens te meer moeten we vaststellen dat geld de enige factor is die telt. Men spreekt enkel over loonkosten, productiekosten, winst. Over kwaliteit, vakmanschap, laat staan arbeidsvreugde, wordt net zo min gepraat als over de investeringen van de gemeenschap. Levi's heeft net als de meeste bedrijven nochtans heel wat faciliteiten gekregen. Het mag het milieu vervuilen en het wordt het door de

fiscus niet te lastig gemaakt. Als het dan van de ene dag op de andere de boel sluit, is dat niet enkel unfair tegenover de werknemers, die de jongste jaren afstand hebben gedaan van heel wat verworven rechten, maar ook tegenover de gemeenschap. Het wordt tijd dat de internationale vakbeweging in opstand komt tegen deze brutale vorm van kapitalisme.

De heer Jef Sleetckx : Daarmee ben ik het eens. (*Gelach*)

De heer Johnny Goos : Mijnheer de minister, geachte collega's, het afgelopen jaar heb ik mij intensief met de problemen van Levi's beziggehouden. Sedert die dramatische 29 september werden de contacten met de werknemers nog intensiever. Dit heeft me geleerd dat de mensen zich vooral bedrogen voelen. Ze hebben de indruk dat hen al die tijd een rad voor de ogen werd gedraaid. Zo werd enkele maanden geleden in de vestiging in Gits nog een gloednieuwe snijmachine geïnstalleerd om de productiviteit te verhogen. Meer nog, eind september zijn er aanwervingen gebeurd, waarbij mensen een contract van 3 maanden hebben ondertekend. De betrokken werknemers zijn nooit beginnen werken. Nauwelijks één maand geleden, met ingang van 1 oktober 1998, kregen de mannen nog 3,65 frank opslag.

De werknemers voelen zich ook bedrogen omdat ze, na zich een jaar lang te hebben uitgesloofd met loonverlies én in een onpopulair ploegenstelsel, uiteindelijk toch op straat worden gezet. Wat een contrast met de peptalk en de grootse plannen, waarmee de directie zo graag uitpakte. Nauwelijks twee jaar geleden kregen de werknemers van Levi's het zogenaamde 'Global Success Sharing Plan' aangeboden. Concreet betekende dit dat aan de werknemers een bonus werd beloofd, die in het jaar 2002 zou worden uitbetaald en die, indien men aan bepaalde voorwaarden voldeed, zou oplopen tot de brutojaarwedde van 1996. Dit blijkt niet meer dan gebakken lucht te zijn, want in het beste geval zullen deze werknemers nu een sluitingspremie ontvangen.

Deze sluiting is voor de werknemers een koude douche en komt bijzonder hard aan voor de mensen in West-Vlaanderen en in het bijzonder in de regio Ieper die reeds kampt met een vrouwelijke werkloosheid van 13,27 percent. De stad Wervik kent daarenboven het hoogste werkloosheidspercentage van de hele regio. Dit heeft ongetwijfeld te maken met het feit dat het een grensgemeente is en dat het voor de bedrijven in het aanpalende Henegouwen veel gemakkelijker wordt gemaakt

Goos

om zich daar te vestigen. Ze krijgen financiële stimuli en kampen met minder administratieve rompslomp.

Waar ik me het meest zorgen om maak is dat, achter deze kapitalistische logica en economische realiteiten en cijfers, erg veel sociale drama's en menselijk leed schuilgaan. Mensen hebben gebouwd en moeten maandelijks een zware lening afbetalen of ze hebben kinderen die studeren, wat veel kosten met zich meebrengt. Snel ander werk vinden voor deze hoofdzakelijk vrouwelijke werknemers is niet vanzelfsprekend.

Mijnheer de minister, net als de werknemers moet u zich enorm bedrogen voelen, zeker nadat u door heer Von Buskirk nog formeel werd beloofd dat er geen sluitingen in de lucht hingen. Dat u in die omstandigheden de belofde 24.699.000 frank expansiesteun en de vermindering van de onroerende voorheffing ten bedrage van 4 miljoen frank hebt geblokkeerd, lijkt me niet meer dan logisch. Eerstgenoemde expansiesteun was bedoeld voor de financiering van ecologische investeringen, in casu waterzuivering. De vermindering van de onroerende voorheffing was aangevraagd in het kader van de Vlaminov-steun.

Mijnheer de minister, welke conclusies hebt u getrokken uit uw onderhoud met de heer Von Buskirk ? Welke voorstellen hebt u geformuleerd om een eventuele sluiting alsnog te voorkomen ?

Dit drama moet ons ook aanzetten tot een aantal beleidsconclusies. Laat deze sluiting voor sommigen een les in bescheidenheid zijn. We moeten ons inderdaad constant bewust blijven van onze kwetsbaarheid, ook in periodes van hoogconjunctuur. Het scheppen van nieuwe jobs moet de absolute prioriteit van het beleid blijven, waarbij, meer nog dan in het verleden, steun moet worden verleend aan de KMO's. Ze zijn de economische kracht van ons gewest en daarom verdienen ze meer ruimte en mogelijkheden.

De gunstige werkgelegenheidsresultaten verbergen zware drama's ten gevolge van de aan gang zijnde diepgaande herstructurering van onze economie. De zelfgenoegzaamheid die uit de septemberverklaring bleek, is dan ook totaal uit den boze. Ik verwijs met name naar de overtrokken resultaten van Renault zoals die in een persmededeling werden uiteengezet.

Ten tweede zijn het opnieuw lager geschoolde mensen die hun job verliezen. Dit versterkt het dualiseringsproces. Immers, het economische beleid dat de Vlaamse regering in de afgelopen jaren heeft gevoerd, heeft ongetwijfeld zijn vruchten afgeworpen. Maar er is nog erg veel werk aan de winkel om te beletten dat niet enkel een beperkte en bevoorrechte groep van de vruchten zou kunnen proeven.

Ten derde heeft het verankeringsbeleid niet kunnen beletten dat Levi's dreigt te vertrekken en dat andere bedrijven uit deze sector over de grens stappen.

Uit dit drama moeten we ook een aantal politieke lessen trekken. Als politici zijn we inderdaad verplicht om vooruit te kijken. In eerste instantie moet een goede oplossing worden gevonden voor de mensen die hun job bij Levi's verliezen. Bovendien moeten we trachten om in de toekomst gelijkaardige drama's te vermijden. We zullen dus inspanningen moeten leveren om werkgelegenheidskansen te creëren voor mensen met een lagere scholingsgraad.

Mijnheer de minister, u was er als de kippen bij om de werknemers van Levi's te beloven dat ze minimaal evenveel zouden krijgen als de Renault-arbeiders. Iedereen in West-Vlaanderen en in Deurne heeft deze belofte goed gehoord. Betekent dit dat er ook niemand effectief wordt afgedankt gedurende de komende twee jaar en dat er een alternatieve economische activiteit wordt verzekerd ? Komen de bedrijfsgebouwen tegen een symbolische vergoeding ter beschikking van eventuele overnemers ? Wordt er een tewerkstellings- en overnamecel opgericht, met medewerking van de VDAB en de GOM ?

Welke garantie had u op het ogenblik dat u deze belofte deed ? U zult zich ongetwijfeld herinneren dat bij Renault de directie werd gedwongen om dit engagement aan te gaan. Ze heeft dan ook alle financiële consequenties daarvan moeten dragen. Het zou echter onmiskenbaar een tweede koude douche zijn indien mocht blijken dat de Vlaamse regering deze belofte niet kan hard maken.

Tijdens de Renault-affaire heeft de Vlaamse regering zich geëngageerd om te onderzoeken hoe verstrekte overheidssteun kan worden gerecupereerd wanneer een bedrijf overgaat tot sluiting of collectief ontslag zonder de ontslagprocedures te respecteren. In welke mate werd reeds uitvoering gegeven aan dit engagement ?

Goos

In welke acties voorziet de Vlaamse regering om delokalisaties naar Noord-Frankrijk en Wallonië tegen te gaan ?

Uw collega, minister Martens heeft laten weten dat er tewerkstellingsmogelijkheden ontstaan ten gevolge van de budgetverhoging van 2,7 miljard frank bij welzijn. Dit geld is bestemd voor 2.700 nieuwe jobs in rust- en ziekenhuizen. Toch had ik graag vernomen welk bedrag concreet kan worden geïnvesteerd in de tewerkstelling van werknemers van Levi's ? Hoeveel voltijdse arbeidsplaatsen zal dit opleveren en zullen die eerst worden aangeboden aan de ex-werknemers van Levi's ? Waar zullen die jobs zich uiteindelijk situeren ? Men kan toch moeilijk verwachten dat iemand uit Wervik in Hasselt een job aangeboden zou krijgen !

Levi's was een bedrijf dat er prat op ging grote inspanningen te leveren voor sociale werken, en terecht. Het heeft nu een unieke kans om te bewijzen dat dit meer dan image building was. Het beste bewijs zou uiteraard het afblazen van de aangekondigde sluiting zijn. Mocht dit niet mogelijk blijken, dan moet de directie alles in het werk stellen voor de hertewerkstelling van haar werknemers. Ze moet hen in dienst houden zolang dit niet het geval is, bovenop een aanzienlijke financiële compensatie.

Ik ben van oordeel dat het jaarloon dat door de directie bij een productiviteitsverbetering in het vooruitzicht werd gesteld, samen met de geboekte winst, moet worden gereserveerd om aan de bedreigde werknemers uit te keren.

U kunt er hoe dan ook zeker van zijn dat ik er strikt op zal toezien dat alle aan de werknemers van Levi's gedane beloften stipt worden nageleefd. Velen voelen zich immers vandaag geroepen om ronkende verklaringen af te leggen op de rug en ten koste van de getroffen werknemers. Zolang daar geen concrete en tastbare initiatieven en resultaten tegenover staan, zal het wantrouwen van de werknemers in de politieke klassen blijven bestaan en zullen we de rekening gepresenteerd krijgen.

De beroering rond deze aangekondigde sluiting van drie Levi's-vestigingen in Vlaanderen is groot. Ik ben er dan ook van overtuigd dat de bezorgdheid van al wie zich op welke manier ook engageert, oprecht is. De kans is evenwel groot dat eenmaal het doek gevallen is over deze bedrijven, de sluiting een feit is. Zodra een overeenkomst wordt

bereikt tussen directie en vakbonden, zullen de emoties waarschijnlijk snel wegebben.

Dit kunnen we ons niet veroorloven en mogen we ook niet laten gebeuren. De uitdaging waar we op korte termijn voor staan, is om het equivalent aan arbeidsuren dat verloren is gegaan, op te vullen door middel van fulltimejobs. Daarom zou ik willen voorstellen om zo snel mogelijk een soort platform of werkgroep te vormen, samengesteld uit de regionale politieke, vakbonds- en werkgeversverantwoordelijken om samen met de mensen van de VDAB en een aantal werknemers van Levi's alles in het werk te stellen om de hertewerkstelling van de ontslagen werknemers van Levi's te realiseren.

Deze opdracht moet voor iedereen die verantwoordelijkheid draagt, een prioritaire opdracht zijn voor de komende maanden en jaren.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : De twee interpellaties die reeds aan bod kwamen, geven een duidelijk beeld van de reacties waaraan u zich met betrekking tot dit onderwerp mag verwachten.

Eenzijds is er de interpellatie van de heer Goos die mij zo geplukt lijkt uit een handboek economie dat zeker voor 1989 ergens in Oost-Europa is gedrukt. Zelfs daar zouden ze iets dergelijks nu niet meer durven drukken. Zijn interpellatie wijst op een totaal gebrek aan realiteitszin. Zelfs de voorzitter van deze commissie bleek het lachen nauwelijks te kunnen onderdrukken.

De voorzitter : Mijnheer De Gucht, ik zal mij straks bij deze interpellaties aansluiten. Gelieve dus tot dan te wachten om u uit te spreken over mijn opstelling.

De heer Karel De Gucht : Ik wou enkel zeggen dat de ene een goed realiteitsbesef heeft, terwijl de andere in een totaal vreemde wereld lijkt te leven. Uit deze interpellaties zijn duidelijk twee houdingen te distilleren, en de mijne sluit aan bij die van de heer Bogaert omdat die blijkt geeft van realiteitsbesef.

Ik wou het nog even hebben over een heel belangrijk aspect waar alles om blijkt te draaien, namelijk de loonkostenverlaging. De heer Goos – daarbij op onbewaakte ogenblikken bijgetreden door de minister van Economie – zegt dat dit alles niets te maken heeft met loonkostenverlaging, want we kunnen toch moeilijk onze loonkost aanpassen aan

De Gucht

die van bijvoorbeeld Oost-Europa. U hebt ons waarschijnlijk daar nog nooit horen voor pleiten.

Naarmate 13 juni dichterbij komt en naarmate de regering er minder aan doet, zullen we er steeds meer voor pleiten om de loonkosten in België terug te brengen tot het niveau van de ons omringende landen. Het is juist dat dit aan een dossier zoals dat van Levi Strauss niets verandert. En op het ogenblik dat men de beslissing neemt om vestigingen te sluiten of bepaalde rationalisaties door te voeren, gaat men op zoek naar die vestigingen waar men de grootste loonkostenbesparingen kan realiseren. Men doet dat natuurlijk door er het land uit te pikken met de hoogste loonkosten. Dat is precies wat hier gebeurt. Men kijkt niet naar de loonkosten in Oost-Europa of andere lageloonlanden. Men zoekt waar de loonkosten het hoogst zijn. Met andere woorden, ook als het gaat over delokalisatie naar landen waar de loonkosten 20, 30, of zelfs 50 percent lager zijn, zal men als eerste slachtoffer het land kiezen waar de hoogste loonkosten worden betaald. Daar zullen de eerste slachtoffers vallen.

De zaak van de loonkostenverlagingen heeft zowel een defensief als een offensief aspect. Het defensief aspect bestaat erin dat men kan verwachten dat dankzij lagere loonkosten bedrijven die op termijn wellicht toch zullen verhuizen, wat langer blijven. Dat defensief element volstaat op zichzelf niet om een grootscheepse loonkostenverlaging door te voeren. In verhouding tot het resultaat zou de kostprijs veel te hoog zijn.

Het offensief element is echter veel belangrijker. Het gaat dan over jobcreatie. Als de minister spreekt over werkgelegenheid, dan weet hij erg goed dat hij niet moet spreken over werkloosheidscijfers. Die cijfers kunnen trouwens in alle mogelijke betekenissen worden geïnterpreteerd. De minister heeft het dan met reden over de jobcreatie. Die jobcreatie kan enkel als we een loonkostenverlaging realiseren, en als we terzake een stabiel overheidsbeleid voeren.

Wat is er op dat vlak in dit land al gerealiseerd ? De federale regering wil de voorziene loonkostenverlaging maar voor de helft uitkeren.

De heer Carl Decaluwé : Dat is niet juist.

De heer Jean-Marie Bogaert : Dat is wél juist.

De heer Karel De Gucht : Eigenlijk is dat wel zo. Men had al voor 1998 6 miljard frank beloofd. Dat bedrag zou in 1999 worden verdubbeld. Die 6 miljard frank heeft men dit jaar niet uitgekeerd. Men heeft de beloofde bedragen opgeteld, en gedeeld door twee. Het resultaat is 9 miljard frank, maar men begint die pas te betalen na de volgende verkiezingen.

Ik begrijp de ergernis van de minister van Economie. Die ergernis is vandaag misschien wat minder intens geworden. Maar die heeft hem de voorbije twee jaar gemotiveerd om alle mogelijke voorstellen voor een loonkostenverlaging te bedenken. Hij heeft er zelfs een bedevaart naar Santiago de Compostela voor over gehad. Hij is naar Wallonië getrokken, en heeft zich in alle mogelijke bochten gewrongen om Wallonië toch maar zo ver te krijgen.

Waarom deed hij dat ? Omdat hij weet dat loonkostenverlagingen een bijzonder belangrijk element zijn van onze economische concurrentiekracht. Hij botste echter op de onwil van een aantal partijen. De minister moet zich er goed van bewust zijn dat die onwil niet enkel in Wallonië leeft. Dat is nogmaals gebleken bij de recentste beslissingen van de federale regering. Die onwil bestaat ook in Vlaanderen. Hij woekert in uw eigen coalitie. Ook de Vlaamse socialistische partijen willen die loonkostenverlagingen niet. Dat is de reden waarom u uw voorstellen niet kunt realiseren. Als daarover eenstemmigheid zou bestaan bij de Vlaamse meerderheidspartijen, dan zou u gelijk krijgen. Want die meerderheidspartijen zijn dezelfde op federaal vlak. Een van de redenen waarom dat in Vlaanderen niet kan, is natuurlijk ook de stand van zaken van de staatshervorming. Daar wil ik het vandaag niet over hebben. Bovendien bestaat daarover geen politiek akkoord tussen de meerderheidspartijen, noch in Vlaanderen, noch op het federale niveau.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, we zullen hier het verhaal van de aangekondigde sluiting niet opnieuw vertellen, de kranten staan er bol van. Op het ogenblik dat we hier over de zaak debatteren, begint een bijeenkomst van het paritair comité om de overlegprocedure op gang te trekken. Gisteren heb ik vernomen dat de alternatieven die de syndicale afvaardigingen op de respectievelijke ondernemingsraden voorstelden, naar de prullenmand zijn verwezen. Ook de heer Bogaert heeft dat gezegd. Op de ondernemingsraad in Deurne zijn

Decaluwé

vragen van de syndicale afgevaardigden afgewimpeld door de directeur met de opmerking : 'Ik kan daar niet op antwoorden. Die nota is in Brussel opgesteld.' We moeten dus vraagtekens plaatsen bij de wil van de bedrijfsleiding om nog iets te ondernemen om de sluitingen uit te stellen.

Ik zal niet ingaan op het debat dat naar aanleiding van de septemberverklaring is gevoerd. Ik heb er begrip voor dat de oppositie haar rol speelt. Maar als mandatarissen hebben we de plicht om, binnen de grenzen van het economisch haalbare, alles te ondernemen om in een eerste fase de bedrijfsleiding ervan te overtuigen op haar beslissing terug te komen. Ik kan overigens getuigen dat onze minister van Economie terzake alles heeft gedaan wat binnen zijn mogelijkheden lag. In laatste instantie nemen de bedrijfsleiders, en niet de politici, de beslissing. In een tweede fase moeten we de financiële en sociale gevolgen van de ontslagen milderen.

De heer Jacques Laverge : Als er geen vraag is, kan men de productie toch niet handhaven ? We moeten daarin realistisch zijn.

De voorzitter : Laat ons de kletspraat opsparen voor na de vergadering.

De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Ik zal de cafépraat van de heer Laverge onbeantwoord laten. (*Rumoer*)

Ik wil enkel benadrukken dat het onze taak is om het leed van deze mensen te milderen, en te proberen om deze mensen in de toekomst een menswaardig inkomen te bezorgen.

Naar aanleiding van de septemberverklaring heeft de VLD, en in het bijzonder de heer Vermeiren reeds gesproken over de bedrijfsleiding. De bedrijfsleiding heeft lessen getrokken uit het Renault-drama, maar dan wel op het vlak van communicatie. Het netto-resultaat is echter identiek : een sluiting zonder meer. Het gaat om een winstgevend bedrijf dat zijn deuren sluit. Gisteren vernam ik dat de perscommuniqués van de directie van Levi's al waren opgesteld nog voor de ondernemingsraad was begonnen. Ik heb dus bedenkingen bij het beleid van de bedrijfsleiding en bij haar wil om alternatieven te onderzoeken.

Ik geef grif toe dat de loonlasten een probleem vormen. Dit is vooral in arbeidsintensieve sectoren

het geval. Maar ik stel ook vast dat zelfs een drastische loonkostenverlaging dikwijls niets oplost. Als we de nota van de ondernemingsraad eens bekijken, dan wordt dat duidelijk. Ik geef enkele concrete cijfervoorbeelden, met als index 100. In België kost een confectie-eenheid 175, in Frankrijk 149, in Groot-Brittannië 123, in Spanje 98, en in Turkije en Oost-Europa 56. Zelfs wanneer we de loonlasten halveren, blijven we met een grote handicap worstelen. Dat lost dus niet veel op.

In een neutraal artikel uit Trends van 8 oktober 1998 verklaart de heer Urlings van Werner International Management Consultants dat de loonlastenverlaging zal helpen om concurrentieel te blijven binnen die ruimte, maar niet op wereldvlak. Hij zegt ook duidelijk dat het vaak niet alleen om een loonkostenprobleem gaat, maar ook om de incompetentie van het management.

Het is spijtig dat de heer De Gucht al weg is. Hij kwam hier blijkbaar gewoon zijn dada naar voren brengen. In verband met de loonlastenproblematiek moet worden gepleit voor een Europese sociale ruimte. Ook op Europees vlak moeten convergentiecriteria ontstaan. We moeten onze lonen niet proberen gelijk te schakelen met de Oost-Europese. Gelukkig pleit de VLD daar ook niet voor. Hoe moet de loonlastenverlaging van 200 miljard frank die de VLD wil doorvoeren, worden gefinancierd ? Er wordt verwezen naar het Nederlandse model. Uit studies blijkt echter dat als het Nederlandse werkloosheidssysteem naar Vlaanderen wordt getransporteerd, een derde van de werklozen gewoon uit de boot valt. Als iemand zo een systeem wenst, moet hij daar maar voor pleiten en de bevolking daarvan op de hoogte brengen.

De bedrijfsleiding vroeg alternatieven aan de ondernemingsraad. Voor mij is dat een blijk van onbekwaamheid. De vakbonden probeerden een aantal initiatieven naar voren te schuiven.

De marktevolutie van Levi Strauss wordt uitvoerig in de nota van Levi's besproken. Het is wel merkwaardig dat slechts enkele maanden geleden, in april, niet kon worden voorspeld dat de markt zou krimpen. Nu worden echter gedetailleerde jaarlijkse voorspellingen gedaan tot 2003. Ik trek de geloofwaardigheid van die informatie dan ook in twijfel.

Een tweede vraag gaat over de gegevens in verband met de gevolgen van de arbeidsduurvermindering voor de productiekosten in de vestiging te Gits. Dit aspect kwam trouwens nog niet aan bod tijdens dit debat. Wat zou het effect zijn van een

Decaluwé

algemene arbeidsduurvermindering in alle Belgische vestingen van Levi's ? De bedrijfsleiding geeft geen gemotiveerd antwoord op deze vraag. Ik zou daar graag eens simulaties van zien, om er vervolgens een grondig debat over te kunnen voeren. Ook de vakbondsmensen vertellen me dat ze van niemand cijfers krijgen, omdat die zogezegd een strategische impact hebben. Ik heb daar vragen bij.

Volgens mij werd het argument van de hoge productiekosten in termen van leveringstermijnen, flexibiliteit, efficiëntie en kwaliteit eenzijdig ingegeven door het kortzichtige beleid in het bedrijf, dat enkel zijn winsten wil maximaliseren op de rug van de werknemers.

Op de vraag of de mogelijkheid werd onderzocht om de productieflexibiliteit niet te veel bij de contractanten te leggen, werd enkel geantwoord dat de poging is mislukt. We krijgen echter geen cijfers die die mislukking kunnen motiveren.

Bovendien wil de onderneming niet investeren in de opleiding van haar personeel. Het personeel is echter bereid een opleiding te volgen om zich om te scholen van de denimproducten naar de non-denimproducten. Er wordt zelfs niet over dergelijke alternatieven gesproken.

Er wordt gepleit om het systeem van de economische werkloosheid verder door te drijven. Indien dat niet haalbaar is, moet dat met cijfers worden aangetoond. Tot nu toe hebben we echter nog geen enkel antwoord gekregen.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Decaluwé, bent u de ondernemingsraad aan het interpellieren ?

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer Bogaert, ik maak een analyse van zaken waarover we tot vandaag niets hebben gehoord. Ik pleit echter niet zoals u op een demagogische manier voor loonlastenverlaging.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Decaluwé, ik heb u tijdens de vorige debatten in deze commissie over dit onderwerp niet veel horen zeggen. U spreekt over demagogie, maar u kapittelt de ondernemingsraad. De bedoeling was echter om de minister te interpellieren over zijn houding ten opzichte van dit dossier.

De heer Carl Decaluwé : Ik ben nog bezig met mijn analyse. Ik moet mijn vragen nog stellen.

De heer Jean-Marie Bogaert : U zou beter op uw woorden letten, in plaats van over demagogie te spreken.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Ik pleit ervoor dat een bedrijf zijn sociale verantwoordelijkheid opneemt. In verband met de problematiek van de laaggeschoolden wil ik meedelen dat ik, samen met de heer Goos, aan de stakingsposten ben geweest. Ik heb naar de mensen geluisterd. Ze voelen zich gekwetst en vernederd omdat we hen laaggeschoolden noemen. We zouden die terminologie beter niet meer gebruiken.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik heb die terminologie niet gebruikt.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer Bogaert, u verweet me dat ik onbeleefd was, toen ik even met de heer Goos overlegde. Ik stel echter hetzelfde van u vast.

Die mensen zijn dus misschien niet voor 100 procent aangepast geschoold om in te spelen op een groeiemarkt. De Vlaamse regering heeft al enorme inspanningen geleverd voor de groeiemarkt. De cijfers werden ook al voldoende naar voren gebracht door de minister : de laatste tien jaar werden 200.000 nieuwe jobs gecreëerd en het laatste jaar waren er dat 30.000. Waarschijnlijk hebben net die mensen het moeilijk om snel opnieuw een plaats te vinden in het arbeidscircuit. De overheid moet dan ook met die mensen meeleven, haar verantwoordelijkheid opnemen en snel met voorstellen voor de dag komen.

Persoonlijk ben ik geen voorstander van de inschakeling van outplacementsbureaus voor de begeleiding van die mensen op de arbeidsmarkt. Onze eigen begeleidingsdiensten, die onder meer naar aanleiding van Renault werden opgericht, beschikken ondertussen over voldoende ervaring en lijken me een beter instrument.

De Vlaamse regering heeft uit de gebeurtenissen bij Renault geleerd dat er ook bij Levi Strauss nog geld aanwezig is. Dat geld moet worden vrijgemaakt om aan sociale begeleiding te doen. Uit de cijfers waarover ik beschik, werd voorzien in een totaal winstbedrag van 1,8 miljard frank. Er wordt daarbij rekening gehouden met de overgedragen winst van 1,33 miljard frank. Dat bedrag van 1,8

Decaluwé

miljard frank is liquide aanwezig. Het patrimonium werd daar dus niet bijgerekend.

Het beleid dat bij de sluiting van Renault werd gevoerd, zou ook nu moeten worden gevoerd : de bedrijfsleiding moet worden gedwongen om tot een verkoop tegen een symbolische frank over te gaan. Delacre is daarentegen een slecht voorbeeld, want vastgoedspeculanten verdienen er geld op kosten van de werknemers. Dat kan zeker niet de bedoeling zijn.

Mijnheer de minister, ik wil u een aantal concrete vragen stellen in verband met de om- en bijscholing. Welke programma-initiatieven kunnen worden genomen om de tewerkstellingskansen van de werknemers in de toekomst te optimaliseren ? Bij Lee Europe hebben twee jaar na de sluiting een beperkt aantal mensen werk, maar bijna niemand heeft vast werk. Deze vaststelling is niet onbelangrijk.

Bent u op de hoogte van de mogelijkheden die de vestigingen bieden voor hergebruik ? Wat kunt u, als minister, doen om een eventueel hergebruik van de productiefaciliteiten te helpen waarmaken ?

Bent u bereid om preventief een rondetafelgesprek te organiseren over de toekomst van de confectie-industrie ? Ik besef wel dat er niet zoveel mogelijkheden zijn voor deze sector. Verschillende overheden hebben al te goeder trouw voorstellen gedaan, onder meer minister Martens en onze provinciegouverneur. Bent u bereid om die diverse voorstellen, samen met minister Kelchtermans, te coördineren ?

Dit is niet uw bevoegdheid, maar toch vraag ik u een aantal specifieke maatregelen te nemen voor de gezinnen waar zowel de man als de vrouw een job hadden in het bedrijf. Die gezinnen dreigen hun hele arbeidsinkomen te verliezen en worden geconfronteerd met een financieel drama. De heer Goos heeft dat trouwens ook al aangehaald. Die mensen hebben allemaal een huis gebouwd met rentesubsidies van het Vlaams Gewest. Ze hebben de pech dat de verzekering tegen inkomensverlies nog niet van toepassing was toen ze bouwden. Wil de Vlaamse regering dit probleem ter harte nemen en oplossingen zoeken ? Er zijn natuurlijk nog andere gevallen waarvoor oplossingen moeten worden gezocht. Het is natuurlijk een mediageniek geval, waarop wordt gefocust, maar er zijn nog andere werknemers uit kleinere bedrijven die ook

op straat staan en minder aandacht van de media krijgen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de minister, tijdens de vorige regeerperiode hebt u enkele malen een gooi gedaan naar het leiderschap van de kamerfractie. U hebt het op democratische wijze moeten afleggen tegen de heer Tant.

Gisteren hoorde ik een vrij merkwaardige uitspraak van de heer Tant in het kader van de begrotingsverklaring van premier Dehaene. Op de opmerking van de heer Reynders, fractieleider van de PRL, dat de toestand in Wallonië dermate dramatisch is dat een extra inspanning nodig is vanuit de federale overheid, gaf de heer Tant de volgende repliek : 'In Vlaanderen wordt meer gebruik gemaakt van de mogelijkheden die loopbaanonderbreking en deeltijdse arbeid bieden. In die zin is er heel wat verborgen werkloosheid in Vlaanderen en moet het verschil tussen Vlaanderen en Wallonië gerelativeerd worden.'

Dit staat haaks op uw uitspraken en op de inhoud van de septemberverklaring. Nochtans werd het gezegd door een eminent vertegenwoordiger van uw partij in de Kamer. Uw optimisme wordt dus niet gedeeld. Er zijn natuurlijk andere berekeningswijzen van de werkloosheidscijfers mogelijk, maar het reële cijfer is 10 percent. Het cijfer van 5 percent resulteert uit een andere berekeningswijze die op Europees vlak gemakkelijker kan worden vergeleken.

Hoewel er extra banen zijn bijgekomen, is de opmerking van de heer Tant pertinent. Ze wordt ook jaarlijks onderschreven in het jaarboek van Steunpunt WAV uit Leuven. Ik ben blij deze opmerking ook eens uit die hoek te horen.

Het stoort me dat iedereen deze, voor de betrokkenen dramatische, gebeurtenissen gebruikt om zijn eigen verhaal te illustreren. Naar ik heb vernomen gebeurt binnenkort hetzelfde in Lier, Sint-Niklaas, Overpelt of Neerpelt. Quod demonstrandum est. Maar als men die gebeurtenissen gebruikt om te bewijzen wat men wil, komt men geen stap dichterbij een oplossing.

Er moet een discussie worden gevoerd over de loonkosten. Wanneer we er echter alleen een communautaire kwestie van maken, levert het niets op. Er wordt ook voortdurend gewezen op de schuld van het wilde kapitalisme. De linkerzijde verkon-

Stassen

digd dit al jaren terwijl ze zelf vertegenwoordigd is in ongeveer vijftien Europese regeringen. Ook het verhaal van de heer Decaluwé die – misschien terecht – frontaal de bedrijfsleiding aanvalt, verdoezelt alleen maar de eigenlijke onmacht.

Mijnheer de minister, ik heb u de opmerking horen maken dat u de bedrijfsleiding gaat aanpakken en dat u zich misleid voelt. Dat is een electorale oprisping. (*Rumoer*)

Ze toont uw onmacht. U zegt dat u de bedrijfsleiding zult aanpakken omdat ze u blaasjes heeft wijs-gemaakt. Hoewel ik het vaak met mevrouw Smet oneens ben, vind ik haar reactie realistischer : 'We kunnen er kwaad op zijn, maar we kunnen er niets aan doen en moeten er het beste van maken.' Dat is veel eerlijker en het komt beter over. Met uw opmerkingen bewijst u de politiek geen goede dienst.

Ik heb me ook mateloos geërgerd aan het betoog van minister Martens. Hij pleit voor reconversie naar de welzijnssector. Ik pleit daar ook voor, maar het is niet gepast om dat op die plaats te doen. Dat is volksverlakkerij. Het is trouwens pertinent onjuist te beweren dat het probleem eigen is aan West-Vlaanderen en dat in Antwerpen de meeste reconversie mogelijk is. Het is duidelijk dat er meer welzijnsjobs moeten komen in andere provincies. Hiermee wordt de politiek geen goede dienst bewezen. (*Opmerkingen*)

Hetzelfde geldt voor de oprisping van de SP, die beweert dat de Vlaamse regering leugens vertelt over Renault. Bij mijn weten maakt de SP ook deel uit van de Vlaamse regering : deze partij moet het daar dan maar op tafel gooien en er desnoods een rel over maken. Niemand is geholpen met de bewering dat het hoera-verhaal van de regering niet klopt. De mensen trekken daar hun conclusies uit en besluiten dat ze ook zullen worden bedrogen door Levi Strauss. Al deze reacties lossen niets op en wakkeren alleen maar de onvrede van de slachtoffers met de politiek aan.

Of men die slachtoffers nu laaggeschoold noemt, minder-aangepast-geschoold, of wat dan ook, de realiteit blijft wat ze is. Mensen met die opleidingen worden op de arbeidsmarkt veel te weinig gevraagd en ze zijn dus de eerste slachtoffers. Dat geldt ook grotendeels voor wat gebeurt in Zutendaal, in Neerpelt en op andere plaatsen.

Mijnheer de minister, u hebt, na uw boze reactie op de misleiding door de bedrijfsleiding van Levi Strauss, gezegd dat u een herscholingsprogramma zou aanbieden. Dat is een goede aanpak, maar netto lost het niets op.

Minister Eric Van Rompuy : Wat is dan uw voorstel en uw visie ? (*Opmerkingen*)

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, als u erin slaagt deze mensen met een aangepaste opleiding aan het werk te krijgen – wat ik hoop –, dan is er netto gezien geen extra werkgelegenheid gecreëerd voor die doelgroep, want er blijven nog 70.000 mensen met dezelfde scholingsgraad in de werkloosheid achter. Ik pleit er niet voor om dat dan niet te doen, maar ik wil hiermee enkel de context aangeven.

We hebben naar aanleiding van het drama bij Renault met Agalev en Ecolo een voorstel van Renaultwet ingediend in de Kamer. Er is ook een voorstel van Renaultwet van de heer Bonte c.s. Die laatste werd goedgekeurd. Die wet heeft perfect gewerkt, in de zin dat hij werd toegepast.

De heer Jean-Marie Bogaert : Hij heeft toch geen bevredigend resultaat opgeleverd ?

De heer Jos Stassen : De wet heeft gewerkt, in de zin dat de bedrijven zich perfect hebben aangepast aan de dwingende bepalingen inzake communicatie. Volgens ons wetsvoorstel moet een bedrijfsleiding, los van het feit dat ze zich al of niet aan de regels voor communicatie houdt, alle steun die ze heeft gekregen terugbetalen, bijvoorbeeld de steun van Maribel, het jongerenbanenplan, enzovoort. Dat werd niet goedgekeurd. De meerderheid wilde zich beperken tot de wet-Bonte.

Tevens is er nog geen enkel uitvoeringsbesluit voor de wet-Bonte, zodat hij nog niet kan worden toegepast. In de coulissen wordt beweerd dat federaal minister Smet geen uitvoeringsbesluiten maakt omdat ze er niet mee akkoord gaat. De wet heeft dus nog geen zeggingskracht. We werden niet gevolgd in ons voorstel om een verregaander inspanning te doen, waardoor de bedrijfsleiders waarschijnlijk dieper zouden nadenken vooraleer een bedrijf op te doeken omdat het veel meer zou kosten. We zullen dat moeten blijven herhalen.

U daagt me uit om oplossingen aan te reiken. Ik durf daar in alle eerlijkheid op antwoorden dat ik

Stassen

geen pasklare oplossingen heb. Niemand heeft die. Wie beweert van wel, doet aan volksverlakkerij. Daarstraks zei u dat een onafhankelijk Vlaanderen dit ook niet zou kunnen opvangen, ondanks de 200 miljard frank waar de VLD het over heeft. Niemand heeft er belang bij te zeggen dat zijn verhaal het enige juiste is. Ik hoop dat het Duitse rood-groene kabinet de gesloten principeakkoorden over de verschuiving van de arbeidskosten naar lasten op – voornamelijk vervuilde – productiefactoren en energie worden uitgevoerd. In België kan men daarvoor geen meerderheid vinden. Duitsland kan het voorbeeld zijn om een oplossing te bieden voor zaken zoals Levi's.

De heer Jef Sleenckx : Die voorstellen werden al in 1970 gedaan.

De heer Jos Stassen : Ik stel enkel vast dat men die oplossingen nog nergens heeft toegepast. Men denkt er enkel aan wanneer een groene partij in de meerderheid wil stappen.

Deze interpellatie komt één maand na de aangekondigde sluiting. Dit biedt het voordeel dat men over de zaak kan nadenken en het verloop kan evalueren. Mijnheer de minister, was uw reactie ten opzichte van de Levi's-directie enkele weken geleden wel de juiste ? U wil 24 miljoen frank terugvorderen of blokkeren. Op welke wettelijke basis baseert u zich hiervoor ? Uit Vlaminov en de daarbijkomende uitvoeringsbesluiten leid ik af dat u enkel een gentlemen's agreement kunt afsluiten. Voor Vlaminov moet men de toestand inzake tewerkstelling kunnen aanduiden voor 1997. Ik veronderstel dat Levi Strauss daarover correcte informatie heeft gegeven. Het bedrag van 4 miljoen frank waarover het hier gaat, is enkel symbolisch. Toch is het belangrijk om te weten waarop u zich baseert om het dossier te blokkeren.

Minister Eric Van Rompuy : Het dossier werd wel ingediend maar door onze diensten nog niet afgehandeld.

De heer Jos Stassen : U zei zelf dat u het blokkeert. Het Vlaminov-dossier gaat over 1997. Welke gronden hebt u daarvoor ?

Minister Eric Van Rompuy : Men moest de dossiers voor Vlaminov indienen voor eind juni 1997. 60 à 65 percent van de dossiers zijn inmiddels afgehandeld. Dat van Levi's is nog niet verwerkt

door de administratie. Bij sluiting hoeven we niet meer uit te betalen.

De heer Jos Stassen : Dat staat niet in het decreet.

Minister Eric Van Rompuy : Men kan toch moeilijk een bedrag uitkeren aan een bedrijf dat niet meer bestaat.

Straks zal ik antwoorden over de expansiesteun. U had beter de vragen aan mij gesteld in plaats van 's morgens op het achtuurjournaal van de radio zaken te verkondigen waarvan u het abc niet kende. U verwijt mij electoraal te willen scoren. We hebben zelf nog aan de journalist moeten uitleggen hoe de zaken in mekaar zaten. Wat u hebt verkondigd, is pas platvloers electoralisme op kosten van de Levi's-werknemers.

De heer Jos Stassen : Ik neem daar akte van. *(Gelach)*

Mijnheer de minister, ik hoop dat u goed hebt geluisterd. Ik vroeg me af wat de wettelijke basis was. Ik heb de tekst van Vlaminov herlezen en gevolgd. Ik heb er ook de uitvoeringsbesluiten op nagekeken. Onze grote kritiek hierop was dat u geld toekent voor zaken uit het verleden. Waarop baseert u zich om te zeggen dat het bedrijf later aan de criteria van het decreet en de uitvoeringsbesluiten zal voldoen ? U moet me niet uitmaken voor electoralist wanneer ik me daar vragen bij stel.

Ik blijf bij mijn bedenkingen. Ik heb daarenboven gezegd dat er een gentlemen's agreement zal worden afgesloten tussen het bedrijf en de regering zodat er geen 24 miljoen frank moet worden betaald. Levi's zou hierdoor aangeven dat ze de problemen onderkent. Dat heb ik gezegd. U moet de zaken niet anders voorstellen. Ik mag die vragen toch wel stellen. Ik hoop daar nu een antwoord op te krijgen.

Over de expansiesteun heb ik een heel voorzichtige vraag gesteld. Er staat daarover niets in het decreet en niets in de uitvoeringsbesluiten. Ik stond niet aan de poorten en ik ben niet gaan pleiten voor wat dan ook. Als ik geen vragen meer mag stellen, kunnen we het parlement sluiten.

Mijnheer de minister, over welke vorm van opleiding voor de ontslagen werknemers hebt u het ? U weet dat het over een zeer kwetsbare groep gaat. Welke lessen trekt u uit dit drama ? Op welke manier moeten de wettelijke bepalingen inzake Vlaminov worden aangepast zodat bedrijven niet

Stassen

kunnen eisen dat ze worden uitbetaald nadat ze het land al hebben verlaten ?

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de minister, u was en bent blijkbaar vervolgen. Deze interpellaties worden dus gehouden tot een vervolgen minister. Waarom bent u zo kwaad ? U zegt dat de directie van Levi's u in april formeel heeft toegezegd dat er geen ontslagen werden overwogen en dat de directie u dus heeft voorgelogen. Volgens mij bent u ook vervolgen omdat u machteloos moet toezien. U kunt niet ingrijpen, noch in dit concrete dossier, noch structureel. We interpellieren dus niet alleen een vervolgen, maar ook een machteloze minister. U schorst wel de uitbetaling van ongeveer 24 miljoen frank aan subsidies. Minister Martens belooft ook één en ander in de welzijnssector. Dat is het dan. Voor de rest blijven we met grote vragen achter.

De inhoud van uw onderhoud in april met de directie van Levi's en het feit of de directie u al dan niet op voorhand op de hoogte had gebracht van haar plannen, spelen in dit dossier eigenlijk geen enkele rol. Het is in elk geval een feit dat de Amerikaanse jeansfabrikant zijn fabrieken in Vlaanderen sluit en ruim duizend werknemers op straat zet. De productie verhuist naar landen met minder zware loonlasten. Het bedrijf zegt hiertoe verplicht te zijn door een dalende verkoop, zodat het nauwkeuriger moet toezien op de productiekosten. De lonen spelen hierin uiteraard een zeer belangrijke rol.

Mijnheer de minister, dit is het zoveelste bedrijf op rij dat zijn deuren sluit. Dit gebeurt steeds om dezelfde reden. We kunnen of moeten ons de vraag stellen of onze lonen dan werkelijk zo mateloos hoog zijn. Dit is mijns inziens zeker niet het geval. Wat onze arbeiders en bedienden netto mee naar huis nemen, ligt zeker niet hoger dan in onze buurlanden. Integendeel ! Binnen de Europese Unie heft België de op één na zwaarste belasting op arbeid ; alleen Zweden doet nog slechter. Van het brutoloon houdt de Belgische staat zowat de helft af voor belastingen en sociale zekerheid, zodat wij het grootste verschil tussen bruto- en nettoloon kennen in Europa. Bovendien moet de werkgever daar nog een pak bovenop leggen. Wat de werknemer uiteindelijk mee naar huis neemt, is eigenlijk maximum één derde van wat hij of zij aan de werkgever kost.

Ik denk er goed aan te doen hier even te citeren uit het perscommuniqué dat de Kledingfederatie naar aanleiding van de aangekondigde sluiting van Levi's verspreidde. 'Is het dan verwonderlijk dat een Amerikaanse onderneming – die wereldwijd produceert en dit tot op heden is blijven doen in België niettegenstaande de sterk toegenomen kosten – bij voortdurende overcapaciteit ten gevolge van structureel marktverlies overweegt haar duurste vestigingen ter wereld te sluiten ?' Uiteraard zijn ook wij ontgoocheld over het te verwachten nieuw verlies van veel arbeidsplaatsen. De Kledingfederatie waarschuwde echter reeds sinds jaar en dag voor de gevolgen van de verstikkende Belgische loonkost. Zij betreurt dan ook dat een dergelijk in het oog springend dossier nodig is om de sectoriële loonkostproblematiek voldoende aandacht te geven. Veel confectie-KMO's konden de afgelopen jaren – in alle stilte – het hoofd niet of amper boven water houden en nog meer arbeiders en arbeidsters kwamen in de langdurige werkloosheid terecht zonder dat iemand er van wakker lag of zonder de vraag te stellen of hieraan geen oplossing kon worden gegeven. Bij het sluitingsvoornemen van Levi Strauss kan deze vraag niet langer worden ontlopen. Het is dus hoog tijd voor reële loonkostverlaging die de arbeidsintensieve Belgische kledingsector in de internationale running zou kunnen houden.'

Mijnheer de minister, de huidige situatie kan inderdaad niet blijven duren en dat weet u maar al te goed. Ook uw partij en de regering zijn zich daarvan bewust. Om te regeren is men echter gebonden aan de occasionele partner, maar – zoals reeds door de heer De Gucht gesteld – blijkt deze elke medewerking te weigeren aan een herziening van een toestand die catastrofaal dreigt te worden voor de werkgelegenheid.

We herinneren ons nog allemaal het jaar 1995. Toen maakte de Grote Roerganger, de heer Dehaene, bekend dat de verkiezingen moesten worden vervroegd. De sociale zekerheid moest dringend worden hervormd, anders zou ze onbetaalbaar worden. Een dergelijke hervorming kon immers moeilijk plaatsvinden in een pre-electorale sfeer. En wat gebeurde er toen ? Juist : de heer Dehaene ging toen scheep met precies dezelfde partner als voor de verkiezingen ! Van de hervorming van de sociale zekerheid is toen niets in huis gekomen en van een belastingverlaging evenmin, hoewel we ook op dat vlak de Europese kar trekken door het grootste deel van onze inkomens aan de belastingen af te staan. Het was dan ook goed om hier reeds te verwijzen naar de trukendoos die de heer Dehaene bij de opstelling van de begroting voor

Wymeersch

1999 opnieuw heeft opengetrokken. Zoals de zaken er nu voorstaan, kan er met de huidige coalitiepartner geen sprake zijn van een verlaging van de bedrijfslasten en bijgevolg evenmin van een verbetering van de werkgelegenheid. *(Opmerking van de heer Jef Sleenckx)*

De arbeids- en loonkosten moeten omlaag, maar omwille van de zojuist geschetste reden blijkt dit onmogelijk te zijn. De regering mag dan nog beweren dat het met de werkgelegenheid zeer goed gaat, toch moeten we om de haverklap vaststellen dat zware en netelige dossiers grote gaten in deze euforische stelling bijten.

Er wordt gezegd dat de Europese eenmaking een goede zaak is. Dit blijkt enkel het geval te zijn voor gezonde bedrijven en financieel sterke economieën. Vlaanderen zou daar in theorie toe kunnen behoren, maar tot onze grote spijt is dit niet het geval. Bijgevolg zullen de drama's in de nabije toekomst niet meer te tellen zijn.

Bij Renault vlogen 3.000 – hoofdzakelijk Vlaamse – arbeiders aan de deur omdat de Franse autoconstructeur niet in eigen land wilde bezuinigen, maar zijn productie wou verplaatsen naar Spanje, Roemenië en Rusland. De Franse staat zat in deze zaak mee rond de tafel, en de socialist Jospin bleek, eenmaal premier geworden, zijn eerder aan de arbeiders van Vilvoorde gedane beloften plotseling vergeten te zijn. Er is ook het voorbeeld van Ford Genk dat op personeel gaat bezuinigen omdat dit elders goedkoper is. Hadden de vakbonden niet tijdig ingegrepen om hun leden tot matiging aan te sporen, dan had zich hetzelfde voorgedaan als bij Volkswagen Vorst : een bedrijf dat hoge toppen van productiviteit moet scheren om door zijn Duitse eigenaars nog voldoende interessant te worden bevonden om het in stand te houden.

Volgens de meeste analisten bevinden we ons nog maar aan het begin van deze evolutie. Dit betekent dat we heel dringend iets moeten ondernemen, al was het maar een verlaging van de loonkosten met 6 percent waardoor we op hetzelfde peil komen te staan als Duitsland, onze sterkste buur. Dit betekent natuurlijk ook dat de staat en de sociale zekerheid 6 percent minder looninkomsten binnenrijven, waardoor ze zich ertoe verplicht zien 6 percent minder uit te geven. Was dat nu niet juist de bedoeling van de hervorming van de sociale zekerheid die ons in 1995 werd beloofd, maar nooit werd doorgevoerd ? Dit blijkt dus duidelijk niet te kunnen met deze regering. U weet dat zeer goed, mijn-

heer de minister. U zegt niet wat u zelf vaststelt, weet en wil. U zegt wel dat u verbolgen en misnoegd bent. En u hebt gezegd dat 2700 van de 3300 Renault-arbeiders spoedig opnieuw aan het werk zouden kunnen. Onmiddellijk werd u van antwoord gediend door het ABVV van Renault. Volgens het ABVV zijn de mensen die elders werken er lang niet zo goed aan toe zijn als voorheen : 'Van de 1.410 ex-werknemers die wel een baan vonden, moeten er veel met een kwetsbaar contract en een lager loon tevreden zijn. De door de minister geprezen tewerkstellingscel helpt inderdaad ex-werknemers op weg naar een andere job. Maar die wel werd in het leven geroepen na vijf maand sociale actie, en is geen verdienste van de Vlaamse regering. De reconversiematschappij Renauvil, opgericht om andere werkgevers naar de Renault-site te lokken, kon al wel enkele bedrijven warm maken om zich aan de Schaarbeekleie te vestigen. Maar ze namen nog geen enkele Renault-arbeider in dienst. Deze vaststellingen moeten Van Rompuy tot wat meer bescheidenheid aanzetten.' Verder betuigt het ABVV uiteraard zijn solidariteit met de werknemers van Levi Strauss.

De vakbondsmensen beginnen het zeer goed te begrijpen. Als ik het over hen heb, dan bedoel ik niet de Devitsen of de Peirensen, maar wel de mensen die dagelijks met de werkelijkheid worden geconfronteerd. De eerste reacties op de aankondiging van de sluiting van Levi's overtuigen ons ervan dat er iets leeft bij de mensen. Ze weten dat er vanalles schort, en dat ze in de nabije toekomst niet langer bereid zullen zijn om klakkeloos de oekazes van vakbonden en partijen te volgen.

Ik wil in dat verband even citeren uit De Morgen. Dat is toch een onverdachte bron. Hoofdredacteur Yves Desmet schrijft het volgende : 'Wat wel een algemene trend uitmaakt, is dat in internationale vergelijkingen Vlaanderen niet goed scoort met zijn arbeidskosten, en dat deze bijgevolg een structurele bedreiging vormen. Op termijn is dat ook het geval voor de hogeschoolden.' Misschien moeten we daarmee rekening houden.

In de jeanssector staat Levi's spijtig genoeg niet alleen. Ook Lee in Sint-Niklaas zal een gedeelte van het bedrijf naar elders delokaliseren, en wel naar Duitsland. Dit toont toch aan dat het blijkbaar beter investeren is in Duitsland dan bij ons. Het feit dat uitgerekend het distributiecentrum van Lee wordt gedelokaliseerd is een ferme deuk in de stelling van de Vlaamse regering dat Vlaanderen hét centrum van West-Europa zal worden voor logistiek en distributie. De minister zal dus ook

Wymeersch

hierover in de toekomst voorzichtige uitspraken moeten doen.

Zo lang de Vlaamse regering achter de feiten blijft aanhollen en structurele maatregelen achterwege laat, of nalaat deze af te dwingen waar dat moet gebeuren, zullen bedrijven de weg blijven opgaan die Renault, Levi Strauss en Lee hebben ingeslagen. Die structurele maatregelen hebben betrekking op de verankering van in Vlaanderen gevestigde ondernemingen en op loonkostenverlagingen. Mijn enige vraag aan de minister luidt dan ook : welke maatregelen overweegt de regering, wanneer zal ze daarover beslissen, en hoe wil ze deze afdwingen ?

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het verrast me dat de zaken hier op economisch vlak onrealistisch worden benaderd. Op economisch vlak gaat het niet al te best met Vlaanderen. Ik denk dat de minister dat wel weet. Soms is het moeilijk om dat te durven toegeven. Ik begrijp dat. Begin vorig jaar heeft onze commissie een werkbezoek aan Levi Strauss afgelegd. Toen reeds verklaarde de productie-leider dat er problemen met de loonkosten waren. Een vertegenwoordiger van de confectie-sector heeft ons gezegd dat er iets moest gebeuren, zo niet zou de hoofdaandeelhouder in de VS hen onder druk zetten.

Het verrast me dat deze signalen niet werden begrepen. Men heeft een struisvogelpolitiek gevoerd. Het verraste me in 1997 dat Levi Strauss nog steeds in leven was. Sinds tien jaar zijn de confectie-ateliers vrijwel verdwenen. Er blijven nog enkel hoogkwalitatieve, erg op mode gerichte ateliers over. De massa-productie is verdwenen. De confectiepatroons werken met ateliers in Tunesië, Marokko, Turkije. Vandaag trekt men zelfs naar Afghanistan en verder. Dat is de realiteit. En dat proces is tien of zelfs twintig jaar geleden gestart. Er is dus een probleem met de loonkosten.

De heer Decaluwé heeft hier pertinente cijfers aangehaald over de loonkostverschillen in Europa. We moeten die verschillen wegwerken. Daarom wil ik van de minister weten wat hij en de Vlaamse regering zullen ondernemen om die handicap van Vlaanderen te overwinnen. Ik heb echt schrik voor wat de komende maanden komen zal. Ik vrees dat we nog gelijkaardige drama's als deze bij Levi Strauss zullen meemaken – zij het misschien op

kleinere schaal. Als Vlaming en persoon die verantwoordelijkheden wil nemen, vrees ik voor zo een sociale achteruitgang.

Ik begrijp dat de minister geen toverstokje heeft om de verschillen in loonkosten in een klap weg te werken. Dat vereist een jarenlang beleid. Ik begrijp erg goed wat de heer Wymeersch heeft gezegd. Hij stelde dat er nu al meer dan vier jaar wordt gezegd dat er iets moet gebeuren. Tijdens de voorbije periode is er echter niets gebeurd. Men heeft van de economische voorspoed van de voorbije jaren niet geprofiteerd om de loonkosten aan te pakken.

Men kan daarover blijven zeuren. Hoe kan daarop worden gereageerd ? De heer Goos sprak al over de delokalisatieproblematiek. Daar moet iets aan worden gedaan.

Mijnheer de minister, vooral de regio van Gits en Wervik werd zwaar getroffen. Er moet eindelijk ook eens aandacht worden besteed aan de problemen op het vlak van de ruimtelijke ordening. Veel bedrijven in onze regio zouden immers arbeidskrachten aanwerven, als ze hun activiteiten konden uitbreiden. U hebt al vaak beloofd dat u dit probleem zou aanpakken. Ik vraag u dan ook om dat dringend te doen. Door expansieve bedrijven expansiemogelijkheden te geven en alternatieve werkgelegenheid te creëren, kunnen we trouwens een positief signaal geven aan de bevolking. Gelukkig zijn er nog expansieve bedrijven in Vlaanderen.

Mijnheer de minister, wilt u inspanningen leveren om nieuwe investeringen, ontwikkeling en vorming te stimuleren ? De loonkosten zullen in ons land waarschijnlijk altijd hoger blijven dan in een aantal andere landen. We moeten dat verschil compenseren met de kwaliteit van onze arbeidskrachten en van het management. Een ander positief element is onze productiviteitsvoorsprong. We moeten wel proberen om de loonkosten te drukken. Bovendien betekent de euro een groot gevaar voor de verschillen op het vlak van fiscaliteit en loonkosten.

Een klant, en ook een Vlaming, koopt waar dat voor hem het interessants is. Hij zal niet een bepaald product kopen om het bedrijf waar dat product wordt gemaakt, in stand te houden. Dat mag ook niet worden verwacht van de consument. Ik vraag u dan ook om vernieuwende investeringen, vorming en kwaliteitsverhoging te stimuleren.

Mijnheer de minister, wil de regering de resolutie die unaniem werd goedgekeurd naar aanleiding van het werkgelegenheidsdebat nogmaals grondig doorlezen en de voorstellen uitvoeren ? Dat is mijn

Laverge

enige wens. Mijnheer de voorzitter, er kan een positief signaal worden gegeven door de handicaps een voor een op te lossen. Ik hoop dat onze resolutie de basis vormt voor het toekomstige beleid van de regering.

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, naar aanleiding van het werkgelegenheidsdebat hebben we enorm lang gesproken over zaken waar we geen rechtstreekse invloed op hebben. Dat is vandaag ook het geval met de ontslagregeling en de verhouding tussen vakbonden en werknemers enerzijds en de bedrijfsleiding anderzijds.

Ik onderschat de loonkostenproblematiek niet en sluit me aan bij een aantal sprekers. Net zoals de heer Laverge, wil ik een positieve houding aannemen. Hoe kunnen we die 1.000 mensen die hun job verloren, op een creatieve manier terug aan het werk helpen ? Er is inderdaad genoeg werk. Ik verwijs hierbij naar de ruimte voor ondernemen, het milieu en de ruimtelijke ordening. Ik vraag de regering, de administratie en het parlement om hun goodwill ten aanzien van het bedrijfsleven te tonen. Als bedrijven arbeidsplaatsen ter beschikking stellen, moet ook rekening worden gehouden met economische motieven.

Ten tweede moeten de knelpunten op de arbeidsmarkt voor mensen die een technische of beroepsopleiding hebben, worden weggenomen. Ook voor die mensen is er genoeg werk. De interesse voor die technische beroepen takelt echter af. Bij Levi Strauss worden vooral vrouwen werkloos. Bij heresholing moeten vrouwen ook meer gestimuleerd worden om een typischer mannelijk beroep uit te oefenen.

De heer Goos sprak over de dualisering in onze maatschappij, maar we werken daar zelf aan mee door de witte boord te verafgoden boven de blauwe kiel. We hebben nog heel wat werk voor de boeg. Misschien hebben we vandaag de verkeerde minister geïnterpelleerd, en hadden we ons beter gericht tot de minister van Tewerkstelling. Op dat vlak is er immers een belangrijke taak voor dit parlement weggelegd.

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de minister, ik verontschuldigd de heer De Gucht, omdat hij niet

op uw antwoord kan wachten. Als het Reglement het toeliet, hadden we zijn interpellatie echter overgenomen.

Iedereen is bezorgd om de mensen die hun job verliezen. Ik ben echter ook bezorgd voor de toekomst. Door de houding van de ondernemingsraad ten aanzien van de vakbonden, kunnen we ondertussen wel spreken van een sluiting bij Levi's. Die sluiting kan vergaande gevolgen hebben, want andere multinationals volgen de evolutie van dit dossier met argusogen. De vakbonden voeren een verloren strijd en beseffen dat.

Anderzijds moet de overheid voortdurend een gevaarlijke evenwichtsoefening maken en nagaan tot wat de toepassing van het Renaultdecreet kan leiden. Mijnheer de minister, indien u het buitenlandse bedrijven en multinationals moeilijker maakt om hun bedrijven in Vlaanderen te sluiten, kan dat nieuwe bedrijven doen afzien van hun plannen om zich hier te vestigen. Anderzijds mogen we het hen ook niet te gemakkelijk maken, want dan kan Vlaanderen de plaats bij uitstek worden waar multinationalvestigingen waar de loonkosten van doorslaggevend belang zijn, prioritair worden gesloten.

Twee jaar geleden stelden we tijdens een debat over de vestigingsvoorwaarden vast dat de loonkosten niet a priori bepalend zijn voor de beslissing van een bedrijf om zich hier al dan niet te vestigen. Wat wel een probleem is, is dat de nieuwe bedrijven die zich hier vestigen, zich niet situeren op de markt van de lagergeschoolden.

Voor de minister is er op dat vlak een belangrijke opdracht weggelegd. In de nabije toekomst worden vooral de arbeidsintensieve en exportgerichte bedrijven met sluiting bedreigd.

Mijnheer de minister, wat zal u doen voor de niet-exportgerichte bedrijven, waar de loonkosten voor het lagergeschoold kader minder doorslaggevend zijn ? Ik verwijs naar het antwoord op een schriftelijke vraag dat ik deze morgen van de minister-president heb ontvangen. Ik stelde hem vragen over de tewerkstelling en het werkgelegenheidsbeleid in de toeristische sector. Hij bevestigt dat deze sector de laatste jaren aanzienlijke groeit. Toerisme is een binnenlands product dat niet op export is gericht en waarbij de loonkost een veel minder belangrijke rol speelt.

Collega's, de arbeidsintensieve bedrijven maken ons zwak punt uit. De scholingsgraad van de werk-

Ramoudt

nemers is er laag. Hetzelfde werk kan ook worden verricht door goedkope krachten in het buitenland.

Mijnheer de minister, welke initiatieven zult u nemen om de niet-exportgerichte markt aan te zwengelen en meer mogelijkheden tot ontwikkeling te bieden ?

De voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer Jef Sleenckx : Mijnheer de voorzitter, collega's, het is duidelijk dat de loonkost een rol speelt. Niemand zal dit betwisten. Het stoort me echter dat steeds alleen over de loonkost wordt gepraat. Ook de energie en de grondstoffen zijn belangrijke elementen in de kostprijs van een product, maar daarover horen we heel weinig. De reden waarom men het enkel over de loonkost heeft, zijn voldoende gekend.

Mijnheer de minister, we weten dat heel wat vacatures niet kunnen worden ingevuld. De heer Canaerts en ik hebben al een paar keer vermeld dat de overheid het promoten van handenarbeid als taak heeft. Volgens de heersende mentaliteit is men pas geslaagd in het leven als men op een kantoor werkt. De overheid moet dus de banen met handenarbeid niet enkel promoten, maar ook duidelijk maken dat ze zeker niet minderwaardig zijn. Integendeel, mensen die aan handenarbeid doen, verdienen dikwijls heel wat meer dan anderen. Ik heb vroeger nog geroepen : 'Geef me twintig metseelaars en overmorgen hebben ze werk'.

De multinationals hebben wij niet in de hand. Ze verhuizen zonde boe of bah van de ene plek naar de andere. In het geval van Renault konden we niets doen. Zelfs als het bedrijf ons nog 200 of 300 miljoen frank had moeten terugbetalen, dan zou de fabriek niet hier zijn gebleven. Ze hadden immers net een investering gedaan van 9,5 miljard frank. Dat betekent echter nog niet dat we geen goed klimaat moeten scheppen. We moeten vooral zorgen voor kwalitatief hoogstaande arbeiders. We moeten dus enorm veel belang hechten aan de vorming. Bedrijven gaan immers wel op zoek naar arbeidskrachten die een goed afgewerkt product kunnen leveren. Vorming speelt dus een heel belangrijke rol in de beslissing van bedrijven om zich hier te vestigen.

Ik heb nog een laatste opmerking. Er wordt gedaan alsof de bedrijven enkel uit Vlaanderen vertrekken. Levi's heeft toch ook een Franse fabriek

gesloten, terwijl de loonkost daar ongeveer 6 procent lager ligt dan hier. Men mag dus opnieuw niet beweren dat enkel de loonkost belangrijk is, want zelfs als die bij ons op hetzelfde peil zou liggen als in Frankrijk, zou de fabriek hier zijn gesloten.

De voorzitter : Collega's, de sluiting van deze fabrieken is een sociaal drama voor de getroffen gezinnen en regio's. Dergelijke bedrijfseconomische ingrepen passen niet in onze samenleving. Deze gebeurtenis rechtvaardigt een uitgebreid politiek debat. Ik verwijs hierbij naar het debat over werkgelegenheid, dat een zeer valabel resultaat heeft opgeleverd.

Ik kan mijn ontgoocheling over de kwaliteit van dit debat over de interpellaties niet onder stoelen of banken steken. In de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft de leider van de grootste oppositief fractie dit dossier ook aangegrepen om, zonder al te veel bewijs van economische analyse, een aantal uitspraken te doen. Wij vormen echter de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden van het Vlaams Parlement. Het parlement gaat er terecht prat op dat de kwaliteit van het geleverde werk inhoudelijk zeer behoorlijk is, zeker in vergelijking met dat van andere parlementen. Onze commissie heeft daar tot nu toe een behoorlijk steentje toe bijgedragen. De kwaliteit van onze debatten is over het algemeen uitstekend.

Het is pijnlijk vast te stellen dat de intellectuele kwaliteit om te analyseren in dit debat behoorlijk tekort schiet. Het stoort me dat een aantal commissieleden klakkeloos de argumenten overnemen van een bedrijf waarvan de werking wordt betwist. Dat kan toch niet. Het bedrijf schiet schromelijk tekort op het vlak van verantwoord ondernemen.

Het dossier Levi Strauss bewijst dat we onze economie meer moeten richten op ondernemingsvormen die passen bij de kwaliteit van onze economie en niet omgekeerd. De Vlaamse economie is een gezonde economie in vergelijking met de landen rondom ons. Onze economie wordt stilaan kwaliteitsvol. Jammer genoeg zijn er nog steeds een aantal bedrijven die het kwaliteitslabel van duurzaam ondernemen niet kunnen dragen. Dit niet onder ogen durven zien en de zaken omdraaien, is een intellectuele fout die niemand dient.

Levi Strauss is een voorbeeld van een slechte kwaliteit van ondernemen. Ik aarzel niet om dit te zeggen. In dit dossier is geen sprake van een falend overheidsbeleid, maar wel van een falend ondernemerschap. Levi's heeft gedurende een lange perio-

Voorzitter

de groot succes gekend door één soort product. Het bedrijf heeft zich nooit afgevraagd of duurzaam ondernemen mogelijk was met dit product. Integendeel, de onderneming heeft zich erop toegelegd om maximale baten te halen uit deze eenzijdige benadering van de markt. Levi's heeft zich nooit bekommerd over de duurzaamheid van de onderneming op zich. Het was enkel geïnteresseerd om, zolang als mogelijk was, maximale winst te halen uit dit ene product. Dat getuigt van een gebrek aan duurzaam ondernemen. De Vlaamse economie is een gezonde kwaliteitsvolle economie. Dat is in de eerste plaats te danken aan de kwaliteit van onze werknemers.

Ik hoor niet graag wat hier wordt gezegd over laaggeschooldheid. Ik heb de laatste tijd gesproken met heel wat bedrijfsleiders. Objectieve bedrijfsleiders, die ook wel eens in het buitenland komen, zeggen dat zelfs onze zogenaamde laaggeschoolden nog steeds met kop en schouders uitsteken boven de laaggeschoolden in het buitenland.

Men heeft mij hier zonet de les gespeld. Ook ik ben in deze commissie politiek vertegenwoordiger. Als men meent me de les te moeten spellen, dan moet men kunnen verdragen dat ik dat op mijn beurt ook doe.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, als u zich wil aansluiten bij het debat moet u zich als voorzitter laten vervangen en aan deze zijde komen zitten.

De voorzitter : Ik wil het evengoed vanop deze plaats zeggen.

Het probleem met onze economie is niet dat ze niet kwaliteitsvol is. Het probleem is dat we een economisch beleid moeten voeren om kwaliteitsvolle ondernemingen die daarin passen, aan te trekken. Ik ben het daarover eens met enkele van de vraagstellers. Het omkeren van de discussie is het gevolg van een fundamentele redeneringsfout. Het is jammer dat zoiets hier gebeurt, nadat een meerderheid een werkgelegenheidsresolutie in de andere zin heeft goedgekeurd.

Een slecht beleid, zoals het bij Levi Strauss en wellicht bij nog andere ondernemingen wordt gevoerd, kan geen aanleiding zijn om de discussie over de loonlasten hier opnieuw op de voorgrond te brengen. We waren het er in zekere mate over eens, zij het dan met een variatie aan mogelijkheden.

Op dit ogenblik kan de Vlaamse regering initiatieven nemen. Ik steun uitdrukkelijk de vraag of de minister ertoe bereid is het initiatief te nemen tot de oprichting van een platform voor het instellen van een reconversieprocedure, zoals destijds bij Renault, met de steun van de Vlaamse regering en samen met de rechtstreeks betrokken partners van deze dramatische aangelegenheid.

Reconversie is, gezien de gezondheid van de Vlaamse economie, geen onmogelijke opdracht. De Vlaamse overheid kan een zinvolle rol spelen. De economie verkeert in een toestand die reconversie toelaat. Dat werd in een aantal dossiers al bewezen. Ik steun deze vraag en verwacht er een antwoord op van de minister.

Deze discussie moet bij een andere gelegenheid en op een andere manier worden gevoerd zodat we tot nuttige voorstellen kunnen komen voor het toekomstig beleid. Ik vraag me af of dat nog mogelijk is voor de verkiezingen, want naarmate de verkiezingen naderen boeten de debatten over dit soort van dossiers aan kwaliteit in.

Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, er werden veel vragen gesteld. Ik zal eerst proberen een antwoord te geven op de meer punctuele vragen en daarna ingaan op de algemene bedenkingen.

Ik sluit me aan bij degenen die zeggen dat dit een sociaal drama is. We volgen deze problematiek al een hele tijd. Men verwijt me gezegd te hebben dat ik verbolgen was. Ik was van dichtbij betrokken bij dit dossier, heb vergaderingen bijgewoond met de vakbondsafgevaardigden en ontmoette tweemaal de bedrijfsleiding. Dat is niet voor alle dossiers het geval omdat ik niet altijd de nodige signalen ontvang. Dit keer had ik duidelijk de onrust in het bedrijf voelen aankomen naar aanleiding van het opzeggen van de contracten met Texworks, dat inmiddels ook de deuren heeft gesloten en waar de grote baas met de machines wilde gaan lopen.

Ik zal niet alle details uiteenzetten, maar ik wil wel nog kwijt dat ik in 1997, naar aanleiding van de zaak Texworks, de vakbonden heb ontvangen. Ze vroegen waarom dit contract werd opgezegd en of het te maken had met een nakende bedrijfssluiting van Levi Strauss. Ik heb toen verschillende gesprekken gevoerd en op 27 april heeft men me uitdrukkelijk gezegd dat er geen sprake zou zijn van een sluiting. De heer Von Buskirk zei

Van Rompuy

letterlijk : 'I give you my word.' Op die vergadering waren de heer Von Buskirk, president van Levi Strauss Europe, de heer Smith, vice-president en verantwoordelijke voor de Manufacturing & Sourcing en de heer Scheltens, verantwoordelijke voor Human Resources aanwezig.

Nadat zij hun woord hadden gegeven, heb ik de vakbonden in juni meegedeeld dat de heer Von Buskirk had bevestigd dat in de huidige context geen vestigingen zouden worden gesloten. In september hebben we via de radio vernomen dat er onrust was. Men heeft ons uiteindelijk ook wel gebeld, maar dat was louter formeel. Het is normaal dat ik me als verantwoordelijk minister om de tuin geleid voelde.

Het betoog van de voorzitter is heel juist. De sluiting van dit bedrijf heeft ook te maken met zijn specifieke situatie. De markt voor jeans is de jongste jaren aan het verzwakken. In Italië houdt ze echter stand en steeg de productie van jeans tussen 1990 en 1997 van 4 miljoen naar 55 miljoen stuks. De Italianen hebben zich aangepast aan de nieuwe mode- en designontwikkelingen. In een kledingproduct moet worden geïnvesteerd.

We hebben dit ook meegemaakt met de meubelsector in Eeklo, waarover in 1995 ook interpellaties werden gehouden. Er was toen ook opmerkelijk minder geïnvesteerd door de Vlaamse meubelindustrie in design en ontwikkeling. Ook toen bleek Italië op het stuk van concurrentie beter te scoren. Dat had niet zozeer te maken met de prijs. De Italiaanse meubelen waren niet goedkoper dan de Vlaamse, maar pasten meer in de moderne visie op meubelen. Men heeft hier dus inderdaad gefaald in de kwaliteit van het ondernemerschap door onvoldoende te investeren in vernieuwing.

Ik wil niet te diep ingaan op de loonkosten. Het is natuurlijk absurd om te denken dat men de sluiting van Levi Strauss had kunnen voorkomen door de verlaging van de sociale lasten. Ik weet dat de VLD-voorzitter er anders over denkt, maar een debat daarover kan men geen twintig minuten volhouden. In Frankrijk lagen de loonkosten 20 procent lager dan hier en die afdeling gaat ook dicht.

In Engeland liggen de loonkosten 30 procent lager. Dat komt enkel en alleen door de daling van het pond. Toen ik in 1972 in Engeland studeerde, was het pond meer dan 100 frank waard en nu is het gezakt tot 58 frank. Hetzelfde geldt voor Ierland en Schotland. Aan een dergelijke vorm van concurren-

rentie kunnen we simpelweg niets doen. Als de arbeidskosten 60 procent uitmaken van de productie in een gemonialiseerde sector, moet het product eigentijds zijn. De kosten mogen alleen hoog liggen wanneer men het monopolie heeft over de markt. Vlaanderen exporteert jaarlijks voor 3.800 miljard frank, wat bewijst dat hoge arbeidskosten niet alles bepalen. Men kan nog altijd concurreren door het beste product te leveren.

Het internationale studie bureau Business Environment Risk & Intelligence analyseert het niveau van de loonkosten in verhouding tot parameters zoals productiviteit, technische vaardigheden, sociale bijdragen, arbeidsethos, enzovoort. Het BERI situeert Vlaanderen als vierde investeringsregio ter wereld. We halen 72 procent, Nederland haalt 66 procent en Duitsland 64. Binnen Europa haalt alleen Zwitserland een hoger cijfer dan België. We kunnen nog altijd troeven uitspelen en buitenlandse bedrijven aantrekken. Die buitenlandse investeringen zijn niet zuiver kapitaalintensief. Dit jaar zullen we voor 70 miljard frank investeringen aantrekken, wat circa 6.000 jobs meebrengt. Als bedrijven niet investeren in hun product en ze moeten concurreren met lageloonlanden, doen ze zichzelf de das om.

Wat staat er nu te gebeuren met Levi Strauss ? Wat heeft de overheid beloofd of niet beloofd ? Ik vind dat de overheid zich niet mag bemoeien met het huidige proces. Ik benadruk ten eerste dat ik niet voor de houding van minister Smet kies. De overheid heeft geen enkele reden om te anticiperen. De ondernemingsraad moet eerst zijn werk kunnen doen, de onderhandelingen zijn nog aan de gang. De vakbonden hebben alternatieven voorgesteld waarop de beheerders blijkbaar negatief hebben gereageerd. Ze weerleggen de cijfers van de vakbonden. In de media las ik dat de vakbond na een tijd zal aandringen op een sluitingsplan. Het is niet aan de Vlaamse minister van Economie om in deze situatie op te treden.

De heren Von Buskirk en Scheltens verklaarden zich bereid om alternatieven te bekijken. Het belangrijkste alternatief is de werkhervereiding over alle Europese vestigingen om de overcapaciteit te drukken. Dat vonden ze in elk geval moeilijk en nog te duur.

Ik maak een kleine vergelijking met Renault. Nog 1.030 werknemers zijn werkzoekend. Vierhonderd van hen zullen aan de slag kunnen in de Renault-gebouwen. De drie bedrijven die zich daar willen vestigen, zullen werknemers aanwerven in de loop van 1999. Tegen de zomer van volgend jaar willen

Van Rompuy

we een oplossing hebben voor iedereen. Enkele mensen gaan met bruggensioen. De overigen zitten in een tewerkstellingscel : ze krijgen een vergoeding bovenop hun werkloosheidsuitkering en een bijscholing waarmee ze later een job kunnen zoeken.

Over de sociale enveloppe moet worden onderhandeld door de bedrijfsleiding en de vakbonden. Ik wil trouwens zeer duidelijk zeggen dat de tewerkstellingscel bij Renault niet is gefinancierd door de Vlaamse overheid, maar door Renault zelf. Wel heeft de Vlaamse overheid, via de VDAB, hieraan zijn medewerking verleend en zo die herscholing mogelijk gemaakt.

De heren Von Buskirk en Scheltens hebben ons zelf gezegd dat de gebouwen uiteraard ter beschikking staan van nieuwe investeerders. Ze hebben ons zelfs een document bezorgd waaruit bleek dat zij, op hun kosten, een gespecialiseerde firma zouden inschakelen om andere bedrijven aan te trekken voor deze sites. Ook stelden ze een gunstige formule voor de gebouwen in het vooruitzicht, maar we moeten ons wat dat betreft geen illusies maken. Deze gebouwen verschillen totaal van deze van Renault, die zich er natuurlijk veel beter toe leenden om belangrijke investeerders, van het kaliber zoals we ze nu kennen, aan te trekken. Er zijn nu toch al engagementen voor 300 werknemers. Voor de regio's bestaan er mogelijkheden tot herscholing.

In de textielindustrie zijn er in die regio ongeveer duizend vacatures. Vaak worden er trouwens allerlei verhaaltjes verteld over de textielindustrie. Aan de hand van de laatste cijfers over de evolutie van de textielsector in Vlaanderen stel ik vast dat in een aantal subsectoren van deze sector het aantal werknemers substantieel is toegenomen. In 1997 kwamen er in het interieurtextiel 1.600 werknemers bij, in het technisch textiel 120, in de kledingnijverheid en de weverij 100. In de spinnerij kwamen er 500 bij, in de veredeling bleef het cijfer constant. Wel kenden binnen de kledingtextielsector de breierij en de spinnerij wat het woltype betreft een terugval. Zoals de voorzitter zei, heeft men zich in de kledingsector gespecialiseerd, een bepaalde niche ontwikkeld en daarin geïnvesteerd voor de toekomst. In een aantal van die sectoren bedragen de arbeidskosten ook niet 10 percent, maar veel meer. Men beschikt echter over een product dat rendabel is.

We zullen ook nog een beroep doen op een andere instantie. In het kader van het Europese programma Retex zou 23 miljoen frank kunnen worden vrijgemaakt. De Vlaamse overheid zou dit mee kunnen financieren. Op die manier zouden we de reconversie kunnen begeleiden.

De Vlaamse overheid heeft dus alles gedaan om de leiding van Levi's te overtuigen niet tot sluiting over te gaan. Uiteindelijk is dit echter een bedrijfsbeslissing, gebaseerd op een aantal factoren. Het aspect van de loonkost kwam in dit verband eigenlijk niet aan de orde, maar veeleer de overcapaciteit. Wanneer we kijken naar de landen waarover wordt gesproken wanneer het over lagere loonkosten gaat, dan blijkt het geen haalbare kaart voor Vlaanderen om daaraan mee te doen.

Ik wil me onthouden van elke commentaar over wat op dit ogenblik gebeurt binnen het bedrijf. Ik geloof niet dat het aan ons is alternatieven te ontwikkelen. Hoewel ik niet heb beweerd dat we exact hetzelfde zullen doen als bij Renault, zullen we onze verbintenis, net zoals deze die we in de Renault-zaak op zich hebben genomen, trachten uit te voeren. Natuurlijk moeten de ministers Kelchtermans en Smet hierbij worden betrokken.

Voor de bevrozing van de expansiesteun baseer ik me op artikel 38 van de economische expansiewet van 30 december 1970. Daar die expansiesteun nog niet is uitbetaald, kunnen we deze bevroren. Het ging hier over 24 miljoen frank.

Wat Vlaminov betreft, kan ik u zeggen dat dit dossier werd ingediend op 30 juni 1998. Het werd nog niet door de administratie behandeld. Het lijkt me dan ook niet logisch om een dossier te behandelen en een positieve beslissing te nemen op het ogenblik dat de betrokken onderneming verklaart de vestiging te zullen sluiten.

Verder waren er nog de vragen over wat er de jongste jaren is gebeurd in de textielsector. Ik wil daar wel op antwoorden, maar ik meen dat dit buiten het bestek van deze interpellatie valt. Ik denk dat ik op de vragen van de heer Bogaert heb geantwoord.

Dan waren er de vragen van de heer Goos over de non-profitsector. Voor zover ik weet heeft minister Martens inderdaad verklaard dat er in deze sector de komende jaren een aantal jobs ter beschikking zullen worden gesteld. Ik denk echter niet dat hij specifiek heeft gezegd over welke bedragen of regio's dat nu ging, en of dit een oplossing kan betekenen voor vele werknemers. Ik geloof dat een

Van Rompuy

aantal werknemers inderdaad in aanmerking kunnen komen voor tewerkstelling in deze sector, maar ik meen niet dat minister Martens dit als alternatief voor alle 1.000 werknemers naar voren schoof.

Aan de heer Stassen heb ik reeds gezegd op basis waarvan ik die schorsing heb uitgesproken.

Een laatste punt, dan. Ik ben me er inderdaad eigenlijk onvoldoende van bewust geweest dat men, door het begrip laaggeschoold te gebruiken, de indruk wekt dat het om werknemers gaat die heel weinig kunnen. Uiteraard klopt dit niet. Vaak hebben deze mensen op bedrijfsniveau een zeer aanzienlijke opleiding gekregen. Velen van u hebben reeds vele bedrijven bezocht : tracht maar eens het zogenaamde eenvoudige werk van deze mensen te doen als u geen opleiding of scholing terzake heeft ontvangen. Zelfs in een beschuttende werkplaats heeft men een hele periode nodig om een bepaald werk te kunnen doen.

In de komende maanden zullen we, naar aanleiding van de begroting, de gelegenheid hebben om te praten over vorming en opleiding. Het is nu eenmaal het lot van een moderne economie zoals de onze dat ze met handicaps worstelt. We hebben een zeer hoge levensstandaard en een sterk uitgebouwd stelsel van sociale zekerheid. Daardoor ligt de kostprijs van dit systeem hoog. Men kan niet alle lusten hebben. We hebben een sociaal zekerheidssysteem dat iedereen ons benijdt, maar de kosten van dit systeem creëren een handicap. We moeten onze economie hieraan aanpassen. Gelukkig hebben we een economie waarbinnen de tewerkstelling aangroeit.

Ik heb geen polemiek gevoerd terzake met de heer De Gucht, en hij is niet meer aanwezig. Hij heeft wel verklaard dat er volgend jaar tienduizenden afdankingen zullen gebeuren in de automobiel- en de banksector, en in de sector van de petroleumraffinaderijen.

We staan voor een enorme financiële en economische crisis. We hebben in Vlaanderen jaren moeten werken om het consumentenvertrouwen op te krikken. Het was een enorm probleem dat de mensen te veel spaarden. Het keerpunt is in 1997 gekomen. In Het Laatste Nieuws is daarover een interview verschenen en ik heb het bijgehouden. Ik zal de dingen die daarin staan volgend jaar in mei gebruiken.

De heer Jean-Marie Bogaert : Dat doet hier niets terzake.

Minister Eric Van Rompuy : Ik vind het eigenaardig dat u de VLD verdedigt.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik verdedig de VLD niet.

Minister Eric Van Rompuy : Ik dacht dat de Volksunie een ander sociaal-economisch programma had. Blijkbaar is dat ook allemaal weggevallen.

Het is verkeerd om te zeggen dat er geen problemen zijn in de Vlaamse economie. Er zullen in de volgende jaren nog sluitingen komen. Dat is niet alleen bij ons. In Nederland heeft men Fokker moeten sluiten en zijn 3000 banen gesneuveld. Tewerkstelling is geen statisch gegeven, zeker niet in een wereldeconomie waar beslissingen van ondernemingen niet kunnen worden gedicteerd door de overheid. Het globale beeld van de Vlaamse economie is goed : er is een groei van meer dan 2 percent en er worden jobs gecreëerd.

We pleiten voor meer Vlaamse autonomie. We hebben al 17 jaar op een aantal vlakken economische zelfstandigheid. We hebben het er in al die jaren toch niet zo slecht van afgebracht. Als we het inderdaad heel erg slecht hebben gedaan, dan moeten we niet pleiten voor meer autonomie. Als we de mensen willen aansporen om verder te gaan met de autonomie, dan moeten we erkennen dat er in die 17 jaar een aantal dingen zijn gerealiseerd. Men zegt hier dat alles te maken heeft met de internationale conjunctuur. Wallonië heeft dezelfde internationale conjunctuur meegemaakt en draagt dezelfde loonlasten. Vlaanderen heeft netto 200.000 banen gecreëerd, Wallonië 30.000. De economische zelfstandigheid heeft ons een aantal meerwaarden bijgebracht, die we ook eens mogen aanhalen. Op den duur worden we een volk van grote pessimisten.

Dit jaar hebben we voor meer dan 70 miljard frank buitenlandse investeringen gehad. Dat betekent dat er hier nog een aantal troeven zijn.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik wil even ingaan op uw uiteenzetting, mijnheer de voorzitter. Ik kan niet aanvaarden dat een voorzitter van een commissie zich uitspreekt over het niveau van een interpellatie.

De voorzitter : Waarom zou dat niet kunnen ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Het is toch niet de taak van een commissievoorzitter om een waardeoordeel over interpellanten te formuleren. Ik heb toch het recht een minister te interpellieren.

De voorzitter : Het principe van de interpellatie staat niet in vraag.

De heer Jean-Marie Bogaert : U hebt zich nogal laatdunkend uitgelaten.

De voorzitter : Ik heb dat gedaan over de inhoud van sommige interpellaties. U hebt dat in het verleden ook al gedaan bij andere collega's. Ik heb als parlements lid ook het recht dat te doen.

De heer Jean-Marie Bogaert : Als parlements lid wel, als voorzitter niet.

De voorzitter : Het is niet omdat ik voorzitter ben dat ik monddood ben.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik was de eerste om deze interpellatie te houden. Nadat dit in het Uitgebreid Bureau ter sprake is gekomen, zijn de andere interpellaties eraan toegevoegd.

De heer Carl Decaluwé : Ik had allang een actuele vraag ingediend.

De heer Jean-Marie Bogaert : Als u dat gedaan had, dan had men toch het reglement toegepast.

De aanleiding van mijn interpellatie was de inhoud van dit dossier en de houding van de minister. Ik heb hier op geen enkel moment gezegd, noch de indruk willen wekken, dat alleen de aanpak van de loonlasten dit dossier zou hebben voorkomen. De discussie die we de voorbije drie jaar hebben gevoerd in deze commissie is van die aard geweest – ik dacht dat we hieromtrent over een consensus beschikten – dat de loonlastenproblematiek in Vlaanderen hoe dan ook een essentiële handicap is voor onze economie. We waren er het met zijn allen over eens dat daar iets aan moest gebeuren.

We waren er ons bovendien van bewust dat we dat zelf in Vlaanderen met de huidige stand van zaken niet kunnen. Daarom hebben we via een resolutie van 30 april 1997 aan onze regering gevraagd om op federaal niveau stappen te zetten. Deze stappen zijn deels gezet. Er zijn afspraken gemaakt, ik heb ernaar verwezen, maar ze worden niet nageleefd !

De voorzitter : Mijnheer Bogaert, ik wil een kleine correctie aanbrengen. We hebben in de werkgele-

genheidsresolutie in consensus gezegd dat er een loonlastenproblematiek is vanuit het oogpunt van het werkgelegenheidsbeleid, maar we hebben niet gezegd dat er een loonlastenprobleem is voor de economie. De correctheid gebiedt me dit te zeggen.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik ben het daar volledig mee eens.

De voorzitter : Dit blijkt vandaag ook in het algemeen uit de cijfers, of men dat nu graag heeft of niet. Ik behoor ook tot degenen die zeggen dat het vandaag economisch goed gaat in Vlaanderen, maar er zijn nog problemen op het vlak van de werkgelegenheid.

De heer Jean-Marie Bogaert : In die werkgelegenheid doet zich het probleem van de loonlast voor. Daarover waren we het eens en zijn we het hopelijk nog altijd eens. Ik herhaal dat ik betreurt – ik begrijp dat sommigen politiek gezien dat moeilijk met dezelfde woorden kunnen zeggen, dat is nu eenmaal de situatie van sommigen binnen de meerderheidspartijen – dat men op federaal niveau het instrument waarover men beschikt met één penntrek naar zijn eigen hand kan zetten, puur omwille van een budgettaire uitkomst en in het licht van de verkiezingen. Men gaat nog inderhaast een aantal dingen doen die haaks staan op wat wij hier hadden bedoeld.

De minister probeert enkele malen te zeggen dat de loonkost hier niet aan de orde is. Ik herhaal dat de loonlast als dusdanig het probleem niet had voorkomen. We zijn echter niet allemaal zo naïef om niet aan de basis ervan te geloven, aan alles wat de debatten in het verleden ons hebben bijgebracht en wat al de bedrijfsbezoeken overal te lande ons hebben geleerd. Al die ondernemers zijn toch niet te kwader trouw als ze telkens opnieuw en op papier hebben gezegd waar de knelpunten zaten. Daarbij stond telkens opnieuw de loonlast bovenaan de prioritaire pijnpunten genoteerd.

De minister zegt niet te willen tussenkomen in het bedrijfsproces, maar hij heeft het wel gedaan. Nu is hij iets nuchterder en minder emotioneel in zijn reactie, en dat siert hem. In zijn eerste reactie op de mededeling van de ondernemingsraad is de minister echter wel tussengekomen door uitspraken te doen over de houding van de directie en over de mededelingen die in de ondernemingsraad zijn gedaan. Ik pleit er niet voor om dezelfde fout opnieuw te maken. Ik heb in mijn interpellatie een voorstel gedaan om te overwegen in welke mate de overheid bij strategische herpositionering van bedrijven bepaalde maatregelen zou kunnen tref-

Bogaert

fen waarbij de kosten voor de reïntegratie in het arbeidsproces – en ik heb het woord laaggeschoolden niet gebruikt – niet af te wentelen op de gemeenschap. Bedrijven die in een strategische herpositionering zitten zou men dan zelf de kosten kunnen laten betalen. U hebt daar gedeeltelijk op geantwoord in uw verwijzing naar het feit dat, net zoals dat bij Renault het geval was, de onderneming zelf minstens gedeeltelijk voor de kosten opdraait.

Mocht uit het bedrijfsproces, dat nog aan de gang is en waarvan we de resultaten moeten afwachten, blijken dat de onderneming daartoe niet bereid zou zijn, vind ik het de plicht van de overheid om daarin tussen te komen en niet te slikken dat de gemeenschap voor die kosten zou moeten opdraaien.

In het antwoord over de expansiewetgeving en over Vlaminov hebt u op één detail niet geantwoord. Nochtans is het een essentiële vraag. Op welke rechtsgrond zou u zich eventueel kunnen baseren om gelden in uitvoering van Vlaminov – hoe irreëel dit in deze discussie ook moge klinken – conform de regelgeving die we hebben opgesteld, niet toe te kennen als die onderneming aan alle voorwaarden heeft voldaan? Het is bijna een immorele vraag, maar we leven in een rechtsstaat, en hoe dan ook moet u een rechtsgrond hebben om daar niet aan tegemoet te komen.

De voorzitter : De heer Goos heeft het woord.

De heer Johnny Goos : Mijnheer de voorzitter, ik bedank de minister voor zijn antwoord en omdat hij bereid is om zich maximaal in te zetten voor dit dossier.

Toch wou ik het nog even hebben over het sociaal aspect van de zaak. Men heeft me waarschijnlijk kwalijk genomen dat ik heb gezegd dat Levi's een sociale onderneming is. Dit heeft uitsluitend te maken met het verlenen van toelagen aan instellingen met een sociaal karakter. Het sociaal aspect voor het personeel is een hele ander zaak, want daar heerst het eenrichtingsverkeer. De Europese ondernemingsraad werd pas op de laatste dag goedgekeurd. In de raad zitten slechts vier vakbondsafgevaardigden, al de overige leden zijn directieleden van Levi's. De agenda van de ondernemingsraad wordt eenzijdig vastgelegd door de werkgever. De vakbonden hebben er niets te zeggen. Ik noem dit eenrichtingsverkeer.

Ik heb nog een pittig detail. We krijgen het verwijt te horen dat we ons bezig houden met dit dossier omwille van electorale belangen. Op 29 september stond ik om 8 uur al aan de poort van het bedrijf te wachten op de resultaten van de ondernemingsraad. Vergeet niet dat de wasserij in Wervik tot mijn gemeente behoort. Ik hou me al meer dan een jaar bezig met dit dossier en er is dus geen enkel electoraal belang bij gemoeid. In artikel 7 van de koopakte van het onroerend goed van 1977 staat duidelijk vermeld dat het onroerend goed niet kan worden verkocht binnen de twintig jaar. Dit betekent dat de termijn is vervallen in november 1997. Bij de wervingsbevestiging van het personeel heeft men daarna gezegd : 'Alles is nu onze eigendom'. Dit bevestigt de woorden van de voorzitter, want het betekent dat het sluiten van de Levi Strauss-vestiging louter gebaseerd is op winstbejag en niets te maken heeft met de loonkosten. Gisteren hoorde ik dat alle vakbondsvoorstellen van de tafel werden geveegd. Ook dit bevestigt dat winstbejag de enige reden voor de sluiting is.

Ik wil nog een cijfer vermelden. Gedurende de laatste jaren heeft Levi's op grote schaal in lage-loonlanden, zoals Turkije, Columbia, Zuid-Afrika en Pakistan geïnvesteerd. De jaarcapaciteit van de vestiging in Turkije bedraagt 7 miljoen broeken. Dit is driemaal het productievolume van Levi's te Gits. Dit cijfer toont aan dat het investeren in dergelijke landen enkel op winstbejag berust.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, ik heb met enige boosheid geluisterd naar uw eerste woorden. Bij mij kwamen die immers over als een uitspraak van u als voorzitter, niet als parlements-lid. U hebt dan echter zeer duidelijk gesteld in welke hoedanigheid u die woorden sprak. Ik ben het er uiteraard volledig mee eens dat u als parlements-lid het recht hebt om te zeggen wat u wilt.

We hebben hard gewerkt aan de werkgelegenheidsresolutie. Ik blijf het bereikte resultaat voor het grootste gedeelte ook verdedigen. Er kunnen natuurlijk altijd nog een aantal nuances worden aangebracht. We weten immers allemaal dat er verschillende visies zijn op werkgelegenheid en economie. Ik wil echter toch even verwijzen naar het debat van 30 april 1997. Tot mijn grote frustratie was het toen bijna uitsluitend een debat tussen de VLD en de SP over de loonkosten. Het is dus eigenlijk niet verwonderlijk dat dit vandaag weer gebeurt. Ik denk dat het een frustratie is van heel veel mensen dat er niet meer aandacht wordt

Stassen

besteed aan de eigen bevoegdheden. Bovendien is deze resolutie niet unaniem goedgekeurd. Enkel de democratische fracties hebben dat gedaan, het Vlaams Blok niet.

Mijnheer de minister, u zegt in verband met de zaak-Renault dat de cijfers wél kloppen. U hebt ook gezegd dat we aan opbod deden door een aantal uitspraken over Vlaminov. Vlak na de toespraak van minister-president Van den Brande heb ook ik die cijfers over Renault gekregen. We hebben ze echter niet gebruikt omdat we ze niet konden hardmaken. Ik stel echter vast dat ánderen dat wel hebben gedaan. U mag ons dat dus niet verwijten. De SP heeft dat gedaan. U moet dat met de leden van de SP-fractie uitvechten, en hen berispen als het niet klopt.

Over de kwaliteit van de bedrijfsleiding kan men nog lang praten. Men kan inderdaad de vraag stellen of de politiek van de bedrijfsleiding wel aangepast was, maar ik vind toch dat men daar enigszins mee moet oppassen. Ik wil uw redenering verder doortrekken, ook al weet ik dat ik ze daardoor eigenlijk ook omkeer. Maar trekt men de redenering door, dan zou men het eigenlijk goed kunnen vinden dat zulke ondernemingen uit Vlaanderen verdwijnen. Ze passen immers niet in ons kwaliteitsvolle economisch kader. Zoals ik al zei, wil ik hiermee alleen maar aangeven dat u toch enigszins moet opletten met zulke uitspraken.

Mijnheer de minister, ik wil uw uitspraken over expansiesteun best aannemen. Wat Vlaminov betreft, blijf ik echter hopen dat Levi Strauss niet zo dom is om dat dossier voor de rechtbank te gaan uitvechten. Ik heb hier het uitvoeringsbesluit bij me. In artikel 14 staat duidelijk vermeld wat er kan worden teruggevorderd. Ik lees even voor : 'Indien de bepalingen van dit decreet of besluit niet worden nageleefd.' Als ze de juiste informatie hebben gegeven via RSZ-staten en zo, dan hebben ze die nageleefd.

Er zijn ook nog een aantal andere stipuleringen zoals 'het aanvaarden of behouden van een subsidie, wetende of wanneer men had moeten weten dat men daarop geen of slechts gedeeltelijk recht heeft'. Ik kan me niet voorstellen dat dit hier van toepassing is. Ik lees verder : 'Het wetens en wilens afleggen van een onjuiste of onvolledige verklaring in verband met een aanvraag tot het verkrijgen of behouden van een subsidie.' Het gaat dus over 1997. Dat zal hier dus ook niet van toe-

passing zijn. Daarna volgt : 'Het aanwenden van een subsidie voor andere doeleinden dan die waarvoor ze werd verkregen.' Ook dat zal hier geen rol spelen.

Ik hoop dus dat het bedrijf niet zo dom zal zijn om de zaak hard te spelen. Ik vind echter wel dat onze kritiek op Vlaminov wordt bevestigd. Het is verkeerd om voor die uitbetalingen terug te gaan naar maatregelen uit het verleden. Ik vraag nog eens waarop u zich baseert om dergelijke uitspraken te doen. Ik heb daar geen antwoord op gekregen.

Er zit ook een tegenstelling in uw antwoord. U zegt dat u niet wilt ingrijpen omdat u de besluitvorming van het bedrijf afwacht en er nog allerhande zaken mogelijk zijn. Toch zegt u op het einde dat het vaststaat dat ze zullen vertrekken. U mag zich dus niet verbergen achter de stelling dat we nog moeten afwachten. De feiten staan vast : het bedrijf zal vertrekken.

De voorzitter : Mijnheer Stassen, net zoals u vindt ik ook dat er in de toekomstige Vlaamse economie geen plaats is voor ondernemingen die ons Vlaams milieu aantasten. Op dezelfde manier ben ik ook van mening dat er in die toekomstige Vlaamse economie eigenlijk geen plaats zou mogen zijn voor ondernemingen die onze sociale cohesie aantasten.

De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, ik ben het volledig eens met wat u daarnet hebt gezegd. Mijnheer de minister, uit uw antwoord onthoud ik vooral het volgende. U zult zich samen met de andere ministers van de Vlaamse regering engageren om inzake het reconversiebeleid al het mogelijke te doen om de sociale drama's zo klein mogelijk te houden. Ik heb eveneens genoteerd dat men ook bereid is een inspanning te leveren in het kader van Retex en programma's voor cofinanciering.

Ik wil tevens pleiten voor een toekomststrategie. Er zijn immers een aantal economische wetmatigheden waar niemand vat op heeft. We moeten nieuwe tewerkstellingskansen bieden aan mensen die misschien niet goed geschoold zijn. Daarvoor moeten we maximaal gebruikmaken van de mogelijkheden van de VDAB en van andere diensten die voor een omscholing kunnen zorgen. Op die manier kunnen we maximaal aandacht besteden aan de vorming van werknemers voor knelpuntberoepen. We zullen de regering ten volle steunen in alles wat ze doet in het kader van reconversie.

Decaluwé

Mijnheer Stassen, men kan deze zaak inderdaad strikt juridisch benaderen. Ik denk echter wel dat Levi Strauss verstandig genoeg is om de zaak niet op de spits te drijven. Dat zou hun imago immers nog meer naar beneden halen. Ze zullen dat bedrag van 24 miljoen frank dus waarschijnlijk niet op een juridische manier trachten binnen te rijden.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, ik ben het eens met twee van uw opmerkingen. We hebben inderdaad een aantal handicaps. Dit mag er ons echter niet van weerhouden om ons ten volle te richten op een positieve evolutie. Ik denk dat uw oproep naar een kwalitatieve economie en naar kwalitatief ondernemen een pluspunt kan zijn voor de toekomst van Vlaanderen.

Mijnheer de minister, u hebt ook gesproken over reconversie. Ik hoop echt dat u op korte termijn een oplossing zult vinden voor Zuid-West-Vlaanderen, met Gits en Wervik. We zitten daar immers met het probleem van de zonevreemde bedrijven. Die bedrijven hebben echter ook een potentieel voor het opvangen van een aantal arbeiders en bedienden. U hebt daar - al dan niet bewust - voorlopig nog niet op gereageerd. Het is echter een probleem dat niet opgelost raakt. Hier ligt nu dus echt wel een mogelijkheid voor de regio.

De heer Goos heeft het gehad over de noodzaak aan alternatieve oplossingen. Hij heeft ook gesproken over de delokalisatieproblematiek. Mijnheer de minister, u hebt al dikwijls de belofte gedaan om op dat gebied inspanningen te leveren. Ik hoop dat u terzake toch op korte termijn resultaten zult boeken.

De voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer Jef Sleenckx : Ik ga het kort houden, mijnheer de voorzitter, want er is ondertussen al veel gezegd. Maar toch wens ik enkele bemerkingen te maken over punten waarop ik de minister kan bijtreden.

Over de uiteenzetting van de voorzitter wil ik zeggen dat de voorzitter wel het recht heeft om zijn mening te geven over de kwaliteit van tussenkomsten. Toen hij zei dat dit ook voor mij gold, heb ik onmiddellijk gezwegen. Ik vond op dat moment zelf ook dat we met cafépraat bezig waren.

De minister zei dat de multinationals slechts zullen investeren in Vlaanderen als we kwalitatieve producten voortbrengen. Op dat punt ben ik het zeker en vast met hem eens. Dit is volgens mij een zeer belangrijk gegeven. We zullen inderdaad maar een uitvoerland blijven als we kwalitatieve producten zullen voortbrengen. Wat multinationals doen van de ene op de andere dag, hebben wij niet in de hand. Wij moeten ons land aantrekkelijk maken. Dit is afhankelijk van het op de markt brengen van kwalitatieve producten.

Onze werknemers zijn, in vergelijking met andere landen, inderdaad hooggeschoold. Om die kwalitatieve producten te kunnen voortbrengen moeten ze nog beter worden geschoold, zodat ze onmiddellijk kunnen worden omgeschoold. Het is immers niet zo makkelijk om van de ene branche naar de andere om te schakelen. Vorming is dus enorm belangrijk.

Op de reconversie wens ik niet tussen te komen. Dit is immers reeds aangehaald. Toch wens ik één zaak nog eens duidelijk te poneren die ook iets te maken heeft met de loonkost. Men vergeet zeer vaak te zeggen dat de productie per eenheid bij ons zeer hoog ligt, vaak veel hoger dan in andere landen. In het Verenigd Koninkrijk bevindt de productie per eenheid zich op ongeveer 75 percent van datgene wat volgens studies van het ACV in Vlaanderen wordt gepresteerd. Men moet dit durven doorrekenen in de loonkost. Bovendien is bij ongeveer de helft van de bedrijven die over de kop gaan het faillissement te wijten aan slecht management. Dit zegt men zeer weinig. Ik steun mij hierbij weer op een studie van het ACV ; ik lees dat dus ook al eens.

De heer Carl Decaluwé : Dat is toch ook zo.

De heer Jef Sleenckx : U hebt dat wel gezegd, maar ik hoor dat niet langs die zijde. Bedrijfssluitingen zijn vaak te wijten aan een zeer slecht management van de bedrijfsleiding. Men schakelt veel te laat over op nieuwe producten die op de markt komen. Ik vind dat dit ook eens duidelijk moet worden geformuleerd. Men heeft het altijd maar over de loonkosten, hetgeen inderdaad een rol speelt, maar bedrijfsmanagement speelt ook een zeer grote rol, als we zien dat ongeveer de helft van de faillissementen daaraan te wijten is.

De voorzitter : Ik wil er trouwens op wijzen dat wij normaal gezien op 12 november in de namiddag een gedachtewisseling zullen hebben met de vertegenwoordigers van de Vlaamse Commissie voor

Voorzitter

Preventief Bedrijfsbeleid, zoals wij met deze commissie reeds geregeld hebben gedaan.

Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Ik wil nog op één punt reageren. Mijnheer Laverge, het decreet over de ruimtelijke ordening zal in de loop van de maand november in het Vlaams Parlement worden besproken. Het decreet regelt ook de sectorale BPA's, waar gemeenten een inventaris zullen kunnen maken van hun zonevreemde bedrijven. Dit kan dan in één globaal BPA worden geregeld. Maar u moet zich hiervoor wenden tot minister Stevaert, die zeker op dat vlak oplossingen zal hebben.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik zou, terwijl de minister nog even in de zaal is, willen reageren op die sneer over het feit dat ik hier al dan niet de VLD zou verdedigen. *(Rumoer)*

Volgens bepaalde bronnen staan hier in de toekomst 10.000 arbeidsplaatsen op de helling. U weet dat er dit jaar al twee keer 5.000 geschrapt en ter discussie gesteld zijn, zowel in de automobielsector

als in de verzekerings- en de banksector. Dit is geen voorspelling, dit is de realiteit van vandaag. Ik heb enkel willen pareren met de bewering dat u niet moet doen alsof u die problematiek niet kent. U moet er zeker ook rekening mee houden dat in die sectoren het probleem vandaag nog niet in zijn totaliteit aan de oppervlakte is gekomen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Decaluwé en Goos, door de heren Bogaert, Laverge, Vandenbroeke en Ramoudt, door de heer Stassen en door de heer Penris werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Zij moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire zitting moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 13.40 uur.*
